

บทที่ 1

บทนำ

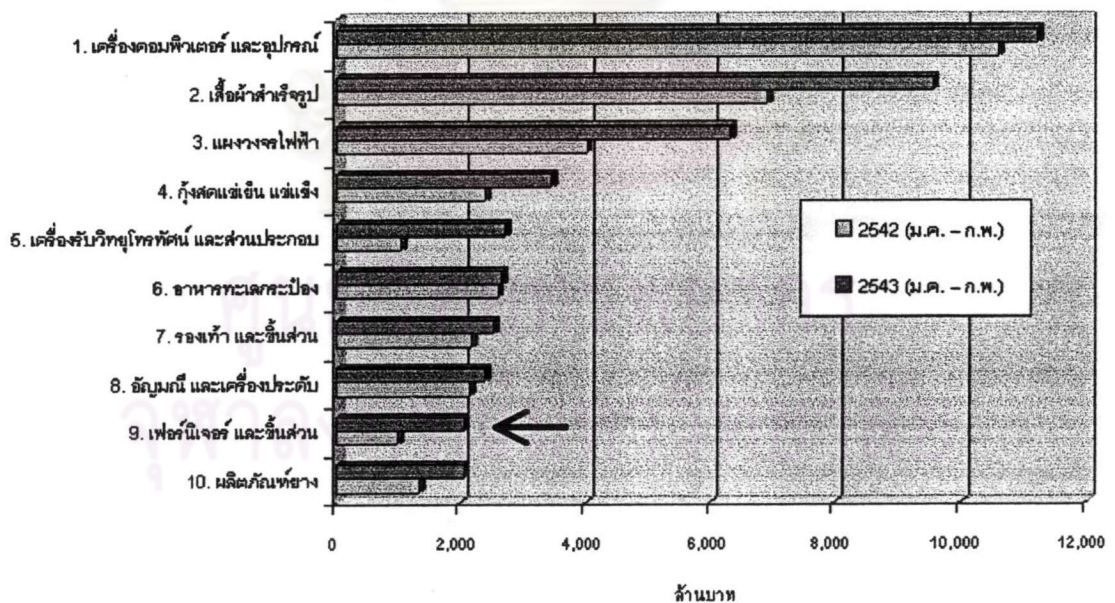
อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ และชิ้นส่วนนับเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพดีในด้านการส่งออก ไปยังประเทศที่มีอำนาจการซื้อสูง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งประเทศเหล่านี้ยังเป็นแหล่งส่งออกสินค้าที่สำคัญของประเทศไทยอีกด้วย จากการเก็บข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมพบว่าสินค้าประเภทเฟอร์นิเจอร์ และชิ้นส่วน นับเป็นสินค้าสำคัญที่มีมูลค่าการส่งออกติดอันดับ 1 ใน 10 ของสินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปประเทศดังกล่าวด้วย ดังแสดงในตารางที่ 1.1 สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปสหรัฐอเมริกา และ ตารางที่ 1.2 สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปญี่ปุ่น รวมทั้งแสดงให้เห็นในรูปกราฟแท่งในรูปที่ 1.1 มูลค่าของการส่งออกสินค้าไทย 10 ประเภทไปอเมริกา และ รูปที่ 1.2 มูลค่าของการส่งออกสินค้าไทย 10 ประเภทไปญี่ปุ่น หากพิจารณามูลค่าการส่งออกจากตาราง และกราฟดังกล่าวแล้ว พบว่าอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ และชิ้นส่วนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้มาก โดยมีอัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นค่อนข้างสูง ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งซึ่งแสดงถึงความมีศักยภาพ และความน่าลงทุนอย่างต่อเนื่องในอุตสาหกรรมประเภทนี้

หากจะพิจารณาให้ลึกลงไปถึงสถานะความเป็นมาของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ทำชื่อเสียงด้านการส่งออกให้กับประเทศไทยนานกว่าสิบปีนั้น ในระยะแรกจะเป็นการส่งออกเฟอร์นิเจอร์ไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้มะค่า ไม้ชิงชัน เป็นต้น แต่ระยะหลังไม้เหล่านี้หายากและมีราคาแพง ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายปิดป่าไม้เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2532 ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบไม้เนื้อแข็ง จนต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ จึงหันมาใช้ไม้จากการปลูก เช่น ไม้ยางพารา ไม้จามจุรี และแผ่นไม้แผ่นเรียบ เช่น Particle Board , MDF Board มาใช้แทน ซึ่งไม้เนื้ออ่อนที่ได้รับความนิยมมาก ได้แก่ ไม้ยางพารา เนื่องจากมีการปลูกเป็นไม้เศรษฐกิจอยู่ทั่วไปในประเทศ รวมถึงยังมีราคาถูกกว่าไม้เนื้อแข็งหลายเท่า ประกอบกับคุณสมบัติของไม้ยางพาราที่มีสีขาวนวล และมีลวดลายสวยงาม สามารถย้อมสีตกแต่งให้สวยงามได้เหมือนไม้สัก หรือไม้ชนิดอื่นที่ได้รับความนิยมในต่างประเทศ ถึงกับมีอีกชื่อเรียกว่า “ไม้สักขาว” และปัจจุบันจัดเป็นสินค้าส่งออกที่มีศักยภาพดี สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกปี ตลาดส่งออกสินค้าประเภทเฟอร์นิเจอร์ไม้ และชิ้นส่วนที่สำคัญจำแนกตามผลิตภัณฑ์ได้ ดังนี้

ตารางที่ 1.1 สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปสหรัฐอเมริกา

สินค้า	2542	2543	% +/-
	(ม.ค. - ก.พ.) ล้านบาท	(ม.ค. - ก.พ.) ล้านบาท	
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์	10,596	11,224	5.9
2. เสื้อผ้าสำเร็จรูป	6,934	9,584	38.2
3. แผงวงจรไฟฟ้า	4,004	6,346	58.5
4. กุ้งสดแช่เย็น แช่แข็ง	2,390	3,445	44.2
5. เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ และส่วนประกอบ	1,054	2,728	158.2
6. อาหารทะเลกระป๋อง	2,605	2,675	2.7
7. รองเท้า และชิ้นส่วน	2,193	2,526	15.2
8. อัญมณี และเครื่องประดับ	2,166	2,407	11.1
9. เฟอร์นิเจอร์ และชิ้นส่วน	1,000	2,066	106.6
10. ผลิตภัณฑ์ยาง	1,359	2,063	51.8

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

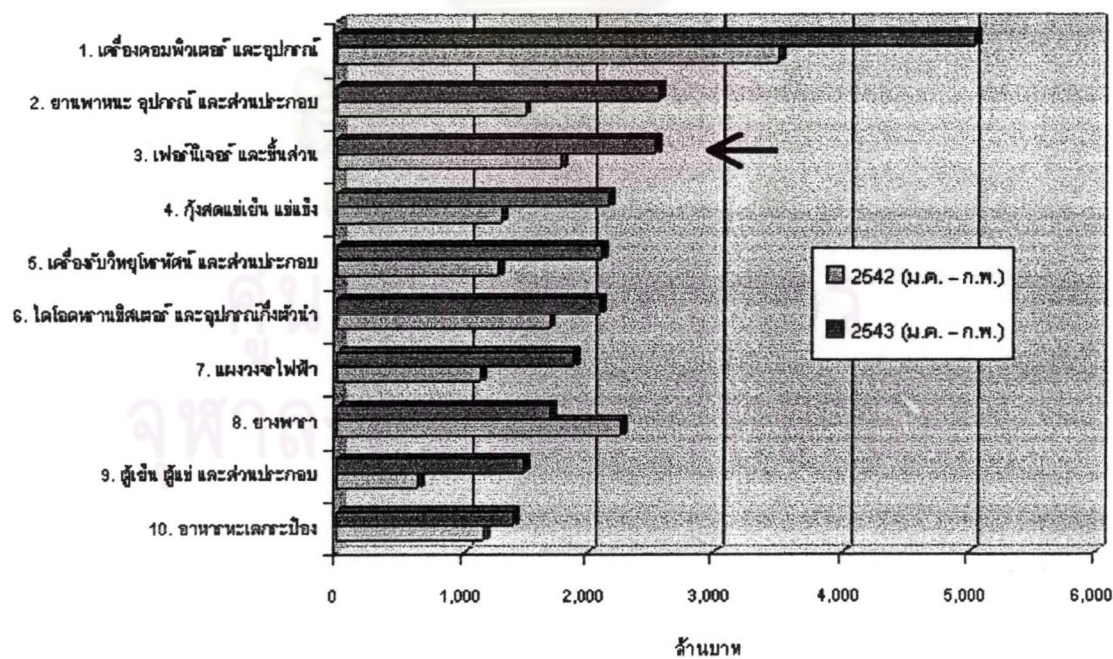
รูปที่ 1.1 มูลค่าของการส่งออกสินค้าไทย 10 ประเภทไปอเมริกา

ตารางที่ 1.2 สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปญี่ปุ่น

สินค้า	2542	2543	% +/-
	(ม.ค. - ก.พ.) ล้านบาท	(ม.ค. - ก.พ.) ล้านบาท	
1. เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์	3,507	5,041	43.7
2. ยานพาหนะ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	1,492	2,571	72.3
3. เฟอร์นิเจอร์ และชิ้นส่วน	1,788	2,533	41.7
4. กุ้งสดแช่เย็น แช่แข็ง	1,304	2,166	66.1
5. เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ และส่วนประกอบ	1,266	2,105	66.3
6. ไดโอดทรานซิสเตอร์ และอุปกรณ์กึ่งตัวนำ	1,691	2,099	24.1
7. แผงวงจรไฟฟ้า	1,125	1,881	67.2
8. ยางพารา	2,266	1,703	-24.8
9. ตู้เย็น ตู้แช่ และส่วนประกอบ	629	1,481	135.5
10. อาหารทะเลกระป๋อง	1,157	1,405	21.4

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

รูปที่ 1.2 มูลค่าของการส่งออกสินค้าไทย 10 ประเภทไปญี่ปุ่น

1. เครื่องเรือนไม้ ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (43 %) สหรัฐอเมริกา (34 %) และ สหราชอาณาจักร (4 %)
2. ผลิตภัณฑ์ไม้ ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (42 %) ญี่ปุ่น (16 %) และ กลุ่ม EU (ประมาณ 16 %)
3. ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้แผ่น ตลาดส่งออกสำคัญ ประมาณร้อยละ 78 เป็นประเทศในแถบเอเชีย ได้แก่ ฮองกง เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ไต้หวัน เวียดนาม มาเลเซีย และจีน ซึ่งประเทศเหล่านี้เป็นคู่แข่งในการผลิตเครื่องเรือนไม้ และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยด้วย

ความเป็นมาในส่วนของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ และชิ้นส่วนที่ทำจากไม้ยางพารา ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการผลิตยางธรรมชาติ กล่าวคือเมื่อต้นยางอายุได้ประมาณ 5 - 6 ปี ชาวสวนยางจะกรีดยางมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยางประเภทต่าง ๆ หลังจากกรีดยางจนต้นยางมีอายุประมาณ 25 - 30 ปีแล้ว ปริมาณน้ำยางจะลดลงจนไม่คุ้มที่จะกรีดยางอีกต่อไป ต้นยางพาราที่จะถูกตัดโค่น เพื่อปลูกต้นยางพาราใหม่ทดแทน ในอดีตไม่สามารถนำต้นยางพาราที่ตัดโค่นนี้มาใช้ในการก่อสร้างหรือผลิตเฟอร์นิเจอร์ได้ เนื่องจากเป็นไม้เนื้ออ่อน และเกิดราหรือมอด เข้าทำลายเนื้อไม้ได้ง่าย จึงนำไปใช้เป็น ฟืน หรือทำลายด้วยการเผาทิ้ง จนกระทั่งประมาณปี พ.ศ.2510 ได้มีชาวญี่ปุ่นได้ทำการศึกษาค้นคว้า และทดลองเพิ่มคุณค่าให้กับไม้ยางพารา ด้วยการเริ่มนำไม้ยางพารามาผลิตเป็นหลอดด้าย และชิ้นส่วนอื่น ๆ โดยในระยะแรกประสบปัญหาเกี่ยวกับเนื้อไม้เป็นอย่างมาก แต่ก็ได้ค้นคว้าทดลองจนประสบความสำเร็จในการถนอมรักษาเนื้อไม้ จึงเริ่มขยายงานไปสู่การผลิตชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไม้ยางพารามีปริมาณลดลง และราคาได้ถีบตัวสูงขึ้นตามลำดับ อันเนื่องมาจากการเพาะปลูกต้นยางพาราต้องใช้เวลา 5 - 6 ปี จึงจะสามารถกรีดยางได้ จึงทำให้ชาวสวนยางหันไปเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ที่ให้ผลตอบแทนรวดเร็วกว่า หรือไม่ก็ขายที่ดินเพื่อนำไปลงทุนในด้านอื่น นอกจากนี้การที่รัฐบาลส่งเสริมให้ชาวสวนยางเพาะปลูกต้นยางพาราพันธุ์ใหม่ ที่ให้น้ำยางมากขึ้นกว่าเดิม แต่ลำต้นยางพาราพันธุ์ใหม่นี้มีขนาดเล็กไม่เหมาะที่จะนำมาผลิตเฟอร์นิเจอร์บางประเภท ดังนั้นผู้ผลิตจึงได้วิวัฒนาการไปสู่การผลิตเฟอร์นิเจอร์ประเภท Finger Joint Board, Particle Board หรือ Medium Density Fiber Board (MDF Board) ซึ่งสามารถใช้ต้นยางพาราที่มีขนาดเล็ก และเศษไม้ หรือปลายไม้ยางพาราที่สับเป็นชิ้นเล็ก ๆ (Wood Chip) เพื่อผลิตเป็นแผ่นไม้ประสาน หรือเฟอร์นิเจอร์จากไม้ประสานได้ รวมทั้งยังเป็นแผ่นไม้ที่ใช้ปริมาณเนื้อไม้ยางพาราน้อยลงอีกด้วย

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่เกิดกับอุตสาหกรรมไม้ยางพาราประสาน คือ โรงงานที่ผลิตไม้ประสานแผ่นดังกล่าวมักเป็น โรงงานขนาดกลาง และขนาดเล็ก ระบบบริหารงานเป็นแบบเจ้าของคนเดียว เมื่อมีการขยายงานเพิ่มมากขึ้น จะทำให้เกิดปัญหาด้านการจัดการ ไม่สามารถควบคุมงานได้อย่างทั่วถึง การไม่รู้กำลังการผลิตที่แท้จริงของโรงงาน ขาดการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ทำให้คนงานไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน การขาดข้อมูลการผลิตทำให้ไม่ทราบถึงความสูญเสียที่เกิดขึ้น ซึ่งนั่นก็คือการส่งผลให้เกิดปัญหาผลผลิตตกต่ำ และส่งผลไปถึงการผลิตไม่เสร็จทันตามกำหนดส่งงาน การขาดทุนในระยะยาว หรืออาจจะต้องปิดกิจการในที่สุด ดังนั้นจึงควรมีวิธีการแก้ปัญหาผลผลิตตกต่ำอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เพื่อลดการขาดทุน เพิ่มกำไร และยังเป็น การเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับองค์กรอีกด้วย

โรงงานตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัยเป็นโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้ยางพารา และไม้ประสานแผ่นจากไม้ยางพารา ซึ่งมีปัญหาเช่นเดียวกันกับโรงงานอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกัน ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ในบทนี้จะกล่าวถึงข้อมูลทั่วไป และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงงานตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1.1 ภูมิหลัง

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของโรงงานตัวอย่าง ซึ่งได้แก่

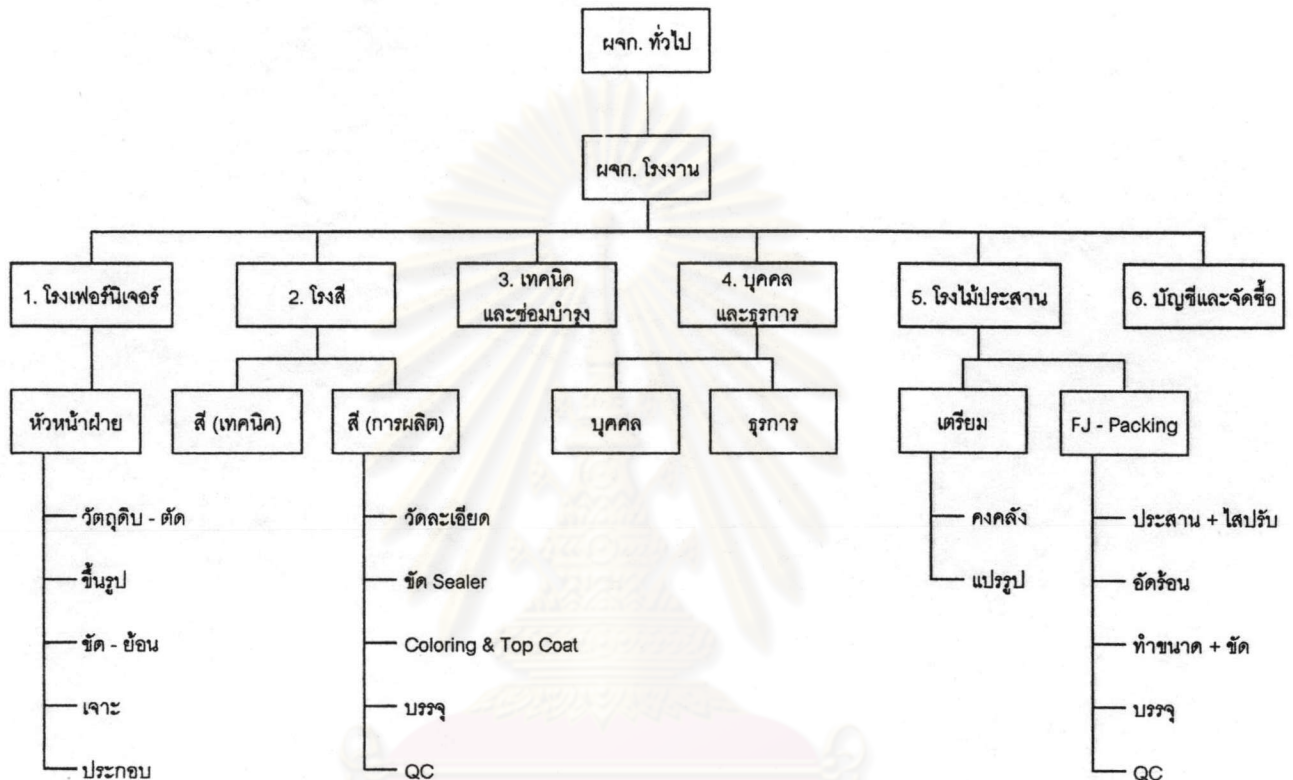
- องค์กร
- ผลิตภัณฑ์
- การผลิต
- โครงสร้างต้นทุน

1.1.1 องค์กร

โรงงานตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัยเป็นโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา ตั้งอยู่เลขที่ 69 หมู่ 4 ตำบลวังนาหิน อำเภอพนังสนิคม จังหวัดชลบุรี มีผลิตภัณฑ์หลักคือ เฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา และไม้ประสานจากไม้ยางพารา (Finger Joint Board) เริ่มดำเนินการผลิตตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 โดยลักษณะของโรงงานเป็นโรงงานขนาดกลาง ซึ่งภายในโรงงานประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่

1. โรงเฟอร์นิเจอร์
2. โรงสี
3. โรงไม้ประสาน

โครงสร้างการบริหารงานของโรงงานตัวอย่าง มีลักษณะดังรูปที่ 1.3

รูปที่ 1.3 โครงสร้างองค์กร

จากโครงสร้างองค์กร สามารถแบ่งอำนาจการบริหารได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายผลิต โดยในส่วนผลิตจะไม่พิจารณาส่วนที่ 1. โรงเฟอร์นิเจอร์ และ 2. โรงสี ทั้งนี้เพราะงานวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะในส่วนโรงไม้ประสานเท่านั้น ลักษณะงาน และอำนาจหน้าที่ในการบริหารของแต่ละตำแหน่งมีลักษณะดังนี้

1. ฝ่ายบริหาร

ก. ผู้จัดการทั่วไป มีอำนาจในการบริหารงานสูงสุดของโรงงานตัวอย่าง กล่าวคือผู้จัดการทั่วไปจะควบคุมดูแลในทุก ๆ ส่วนของโรงงาน ซึ่งได้แก่

- โรงเฟอร์นิเจอร์
- โรงสี
- โรงไม้ประสาน
- ฝ่ายเทคนิค และซ่อมบำรุง
- ฝ่ายบุคคล และธุรการ
- ฝ่ายบัญชี และจัดซื้อ

ข. ผู้จัดการโรงงาน มีอำนาจในการบริหารงานรองจากผู้จัดการทั่วไป และจะทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกันกับผู้จัดการทั่วไป

ค. ฝ่ายบุคคล และธุรการ มีหน้าที่ในการจัดการระบบเอกสารทั้งหมดของโรงงานตัวอย่าง โดยแบ่งแยกออกเป็น

- ฝ่ายบุคคล มีหน้าที่ในการบริหารงานด้านบุคคลของโรงงานตัวอย่าง ซึ่งรวมถึงการจัดการเอกสารด้านแรงงานทั้งหมดของโรงงานด้วย
- ฝ่ายธุรการ มีหน้าที่ในการบริหารระบบเอกสารของโรงงานตัวอย่างทั้งหมด

ง. ฝ่ายบัญชี และจัดซื้อ มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชี และซื้อตามที่ผู้จัดการทั่วไปได้กำหนดมา

2. ฝ่ายผลิต

ก. ฝ่ายผลิตโรงไม้ประสาน มีหน้าที่ในการผลิตทั้งหมดจนเสร็จสิ้นออกมาเป็นผลิตภัณฑ์

ข. ฝ่ายเทคนิค และซ่อมบำรุง มีหน้าที่ในการซ่อมแซม ตรวจสอบเช็คสภาพ และบำรุงรักษาเครื่องจักร รวมถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการผลิตทั้งหมด

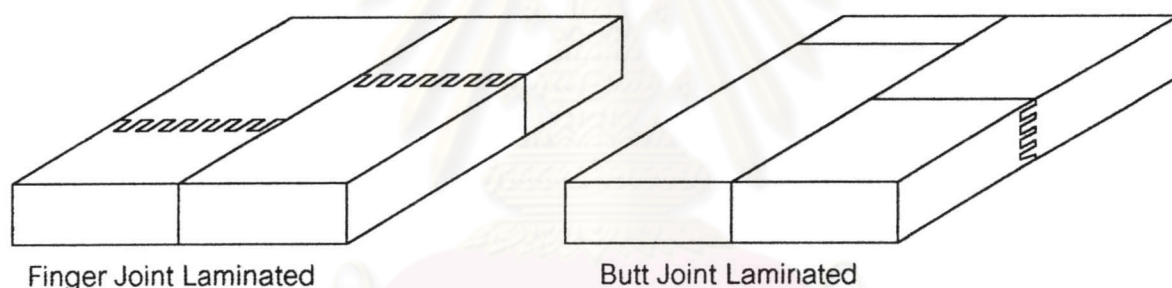
1.1.2 ผลิตรภัณฑ์

ในส่วนของโรงไม้ประสาน มีผลิตรภัณฑ์ 3 ลักษณะดังนี้

1. Solid Laminated (SL) คือ ไม้แผ่นอัดตรง ใช้ไม้ยางพาราทั้งแท่งอัดร้อนให้เป็นแผ่น
2. Finger / Butt Joint Laminated (FJL / BJL) คือ ไม้แผ่นจากแท่งไม้ประสาน
3. Finger / Butt Joint (FJ / BJ) คือ แท่งไม้ประสาน

โดยที่ความแตกต่างของ Finger และ Butt Joint คือ ลักษณะการต่อไม้แผ่นด้วยกระบวนการอัดร้อน (Hot Press) แสดงในรูปที่ 1.4 การต่อไม้แผ่นจากแท่งไม้ประสานทั้ง 2 แบบ ซึ่งถ้าเป็นการต่อแบบ

- Finger Joint จะแสดงซี่ของฟันในด้านหน้า
- Butt Joint จะแสดงด้านตัดตรงในด้านหน้า

รูปที่ 1.4 การต่อไม้แผ่นจากแท่งไม้ประสานทั้ง 2 แบบ

นอกจากนี้แล้วยังมีผลิตรภัณฑ์ที่เกิดจากการแยกวัตถุดิบที่มีคุณภาพต่ำมากออกไปผลิตเป็นไส้ในไม้อัด (Block Board, B/B) และผลิตรภัณฑ์ในแต่ละลักษณะยังแบ่งย่อยเป็นหลายขนาด ซึ่งขึ้นกับความต้องการของลูกค้า ในส่วนของลูกค้าที่ซื้อผลิตรภัณฑ์ไม้ประสานจากทางโรงงาน แบ่งได้เป็น

1. โรงเฟอร์นิเจอร์
2. ลูกค้าในประเทศ
3. ลูกค้าต่างประเทศ

แต่ถ้าจะพิจารณาแยกประเภทของลูกค้าโดยพิจารณาจากลักษณะของผลิตรภัณฑ์จะสามารถแบ่งได้เป็น

1. ลูกค้ำในประเทศ จะมีลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายขนาด แต่จะเป็นในลักษณะของไม้แผ่นสี่เหลี่ยม หรือไม้หน้าโต๊ะเท่านั้น สำหรับ ลูกค้ำในประเทศ แบ่งได้เป็น

ก. โรงเฟอร์นิเจอร์ ของโรงงานตัวอย่าง

ข. ลูกค้ำในประเทศอื่น ๆ

2. ลูกค้ำต่างประเทศ ได้แก่บริษัทหนึ่งในประเทศไทย มีลักษณะ หรือแบบของผลิตภัณฑ์ที่ค่อนข้างชัดเจน ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดเป็นไม้ประสานแผ่นที่ต่อด้วยวิธีการ Butt Joint รวมทั้งมีการกำหนดเป็นรหัสสินค้าดังแสดงใน ตารางที่ 1.3 ดังนี้

ตารางที่ 1.3 รายการผลิตภัณฑ์ไม้ประสานที่ส่งออกนอกประเทศ

ลำดับที่	รหัส	ผลิตภัณฑ์	รายการ	ขนาด (มม. * มม. * มม.)	จำนวน / ชุด
1	KDG	4422N	Size Suspension Board	30 * 240 * 4400	1
2	KDG	4122N	Size Suspension Board	30 * 240 * 4100	1
3	KDG	3322N	Size Suspension Board	30 * 240 * 3300	1
4	KDF	8022 / 1N	Step Board	30 * 240 * 800	1
5	KDF	8022 / 3N	Step Board	30 * 240 * 800	3
6	KDF	9022 / 1N	Step Board	30 * 240 * 900	1
7	KDF	9022 / 3N	Step Board	30 * 240 * 900	3
8	KDM	1222 / 3N	Round Three Step	30 * 1000 * 1000	1
9	KDL	1222 / 2N	Round Two Step	30 * 1000 * 1000	1
10	KDO	1222N	Hall Board	30 * 1000 * 1000	1
11	KDR	2422N	Corner Side Board	30 * 360 * 2400	1
12	KDA	9022N	Top Board of Up Stair	30 * 120 * 900	1
13	KDH	9122N	Base Board	12 * 90 * 900	3
14	KDS	4422N	Step Suspension Size Board	60 * 240 * 4400	1
15	KDS	4122N	Step Suspension Size Board	60 * 240 * 4100	1
16	KDS	3322N	Step Suspension Size Board	60 * 240 * 3300	1
17	KDF	1022 / 1N	Step Board	40 * 240 * 1000	1
18	KDF	1022 / 3N	Step Board	40 * 240 * 1000	3
19	KDM	1022 / 3N	Round Three Step	40 * 1000 * 1000	1
20	KDL	1022 / 2N	Round Two Step	40 * 1000 * 1000	1
21	KDO	1022N	Hall Board	40 * 1000 * 1000	1
22	KDA	1022N	Top Board of Up Stair	40 * 120 * 1000	1
23	KDC	412	Capping	30 * 150 * 3000	1
24	KDC	312	Capping	30 * 150 * 4000	1

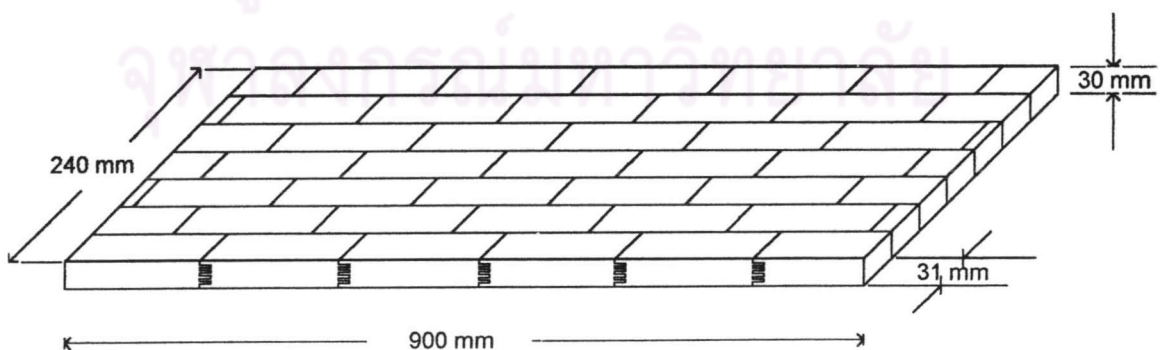
ตารางที่ 1.3(ต่อ) รายการผลิตภัณฑ์ไม้ประสาธน์ที่ส่งออกนอกประเทศ

ลำดับที่	รหัส	ผลิตภัณฑ์	รายการ	ขนาด (มม. * มม. * มม.)	จำนวน / ชุด
25	KDC	212	Capping	30 * 180 * 3000	1
26	KDC	112	Capping	30 * 180 * 4000	1
27	KDD	212	Shoe Rail	30 * 120 * 2000	1
28	KDD	112	Shoe Rail	30 * 120 * 4000	1
29	KDW	3022N	Free Board	30 * 600 * 3000	1
30	KDW	3622N	Free Board	30 * 600 * 3000	1
31	KDW	4022N	Free Board	40 * 600 * 3000	1
32	KDN	3022N	Free Board	30 * 600 * 4000	1
33	KDN	3622N	Free Board	36 * 600 * 4000	1
34	KDN	4022N	Free Board	40 * 600 * 4000	1
35	KDV	3022	Free Board	30 * 600 * 3600	1
36	KDV	3622	Free Board	36 * 600 * 3600	1
37	KDV	4022	Free Board	40 * 600 * 3600	1
38	KDY	3022N		30 * 600 * 3700	1
39	KDY	3622N		36 * 600 * 3700	1
40	KDZ	3022N		30 * 600 * 4800	1
41	KDZ	3622N		36 * 600 * 4800	1

หมายเหตุ มี N หมายถึง ไม่มีการบรรจุใส่กล่อง แต่จัดเป็น Pallet แล้วบรรจุทุกใส่ตู้ Container

ไม่มี N หมายถึง มีการบรรจุหีบห่อก่อนส่ง

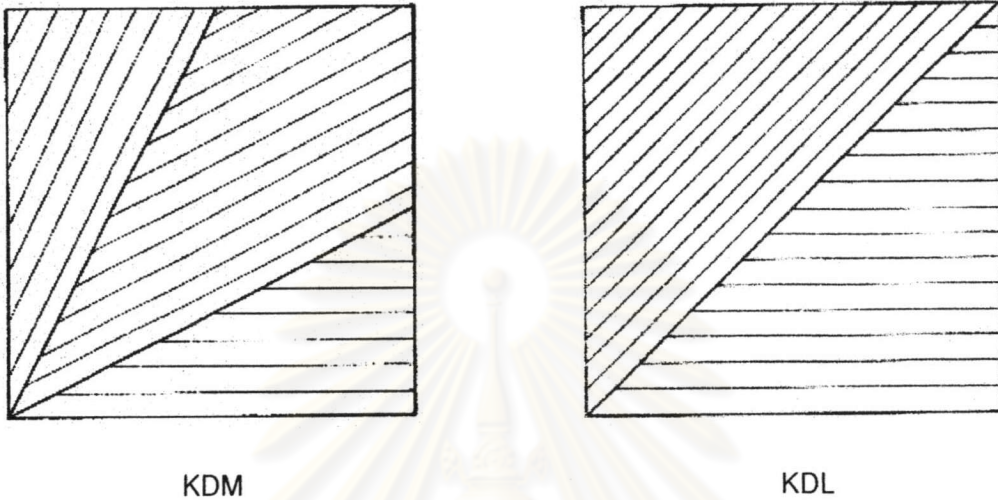
จากตารางที่ 1.3 รายการผลิตภัณฑ์ไม้ประสาธน์ที่ส่งออก นอกประเทศ มีตัวเลขแสดงขนาด ความหนา x ความกว้าง x ความยาว ของไม้แผ่นประสาธน์ที่ต่อแบบ Butt Joint Laminated โดยที่ไม้รายการนี้ทั้งหมดจะมีขนาดคอไม้เท่ากับ 31 มิลลิเมตร ตัวอย่างเช่น ผลิตภัณฑ์ KDF 9022/1 Step Board 30 * 240 * 900 จะมีลักษณะดังรูปที่ 1.5 ดังนี้

รูปที่ 1.5 ผลิตภัณฑ์ KDF 9022/1 Step Board 30 * 240 * 900

มีผลิตภัณฑ์ที่ยกเว้นไม่เป็นไปลักษณะดังรูปด้านบน ได้แก่ KDM และ KDL ซึ่งมีลักษณะการทำขนาดสำเร็จที่แตกต่างออกไปจากผลิตภัณฑ์ตัวอื่น ดังแสดงในรูปที่ 1.6 ผลิตภัณฑ์ KDM และ KDL ซึ่งผลิตภัณฑ์ ทั้ง 2 ประเภทนี้ จะตัดให้เป็นลักษณะตามที่ลูกค้าต้องการ และในขั้นตอนของการบรรจุส่งลูกค้าก็จะจัดวางให้อยู่ในลักษณะสี่เหลี่ยมดังรูป

รูปที่ 1.6 ผลิตภัณฑ์ KDM และ KDL

สำหรับในด้านของความถี่ในการผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ประสานแต่ละประเภท สรุปรวบรวมไว้ในตารางที่ 1.4 ซึ่งจะแสดงสถิติการผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ประสานสำหรับลูกค้าในประเทศ และในตารางที่ 1.5 ซึ่งจะแสดงสถิติการผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ประสานสำหรับลูกค้าต่างประเทศ

1.1.3 การผลิต

ในด้านการผลิตของโรงงานตัวอย่างซึ่งเป็นการผลิตแบบทำตามที่ลูกค้าสั่ง (Made To Order) แบ่งการทำงานเป็น 2 กะ ได้แก่ กะเช้า ทำงานในช่วงเวลา 8.00 - 17.00 น. และกะบ่าย ทำงานในช่วงเวลา เวลา 17.30 - 02.30 น. มีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. แรงงาน (Man)

พนักงานส่วนใหญ่ของโรงงานตัวอย่างเป็นคนในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จำนวนพนักงานในแต่ละหน่วยงานของโรงไม้ประสาน แสดงในตารางที่ 1.6 สำหรับค่าจ้างแรงงานสำหรับพนักงานรายวันมีค่า 140 บาท ต่อ วัน ส่วนเงินเดือนของพนักงานฝ่ายบริหารขึ้นกับตำแหน่งหน้าที่ และข้อตกลงระหว่างบุคคล กับบริษัท

ตารางที่ 1.4 สถิติการผลิต ผลิตภัณฑ์ไม้ประสานสำหรับลูกค้าในประเทศ

เดือน	ผลิตภัณฑ์	จำนวน	ปริมาตร	
		แผ่น	m ³	ft ³
มกราคม 2543	SL	6,851	25.24	891.35
	FJL	1,381	9.73	343.61
	BJL	-	-	-
	FJ	26,175	19.81	699.59
	รวม	34,407	54.78	1,934.56
กุมภาพันธ์ 2543	SL	12,852	28.25	997.65
	FJL	583	13.08	461.92
	BJL	-	-	-
	FJ	12,584	15.67	553.39
	รวม	26,019	57.00	2,012.96
มีนาคม 2543	SL	17,799	32.66	1,153.39
	FJL	1,354	17.94	633.55
	BJL	-	-	-
	FJ	2,142	2.75	97.12
	รวม	21,295	53.35	1,884.06
รวม	SL	37,502	86.15	3,042.39
	FJL	3,318	40.75	1,439.09
	BJL	-	-	-
	FJ	40,900	38.23	1,350.09
	รวมทั้งหมด	81,721	165.13	5,831.57

ตารางที่ 1.5 สถิติการผลิต ผลิตภัณฑ์ไม้ประสานสำหรับลูกค้าต่างประเทศ

เดือน	ผลิตภัณฑ์	จำนวน	ปริมาตร	
		แผ่น	m ³	ft ³
มกราคม 2543	BJL	495	12.81	452.39
กุมภาพันธ์ 2543		0	0.00	0.00
มีนาคม 2543		888	7.65	270.16
รวม		1,383	20.46	722.54

ตารางที่ 1.6 จำนวนพนักงานของส่วนโรงไม้ประสานในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2543

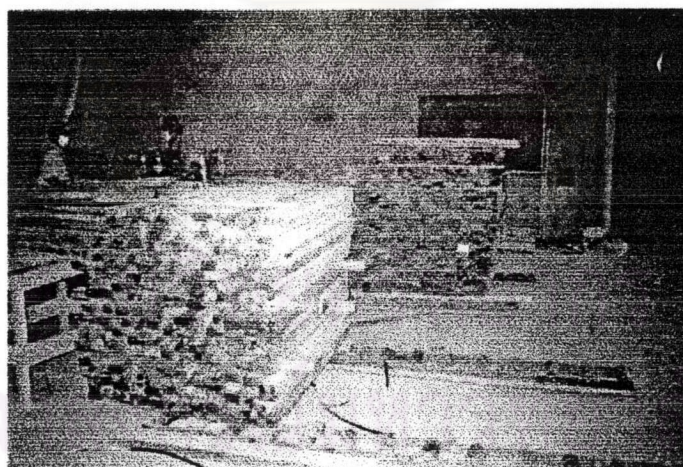
เดือน	แปรรูป			ประสาน								
				F/J + ไส้ปรับ		HOT PRESS		ทำขนาด + SANDING		PACKING	DATA*	รวม
	1A	1B	2A	1A	1B	2A	2B	3A	3B	4	5	
มกราคม	11	16	8	6	6	5	9	4	7	3	2	77
กุมภาพันธ์	23	30	9	14	9	8	12	4	6	5	2	122
มีนาคม	24	25	7	13	15	9	11	8	6	6	4	128

หมายเหตุ A หมายถึงกะเช้า B หมายถึงกะบ่าย

DATA* หมายถึงหน่วยงานไล้เก็บไม้ อัดทาว ทำซ้อมูล ขับรถ Forklift และเช็คไม้

2. วัตถุดิบ (Material)

วัตถุดิบหลักของส่วนงานไม้ประสานได้แก่ ไม้ยางพารา ที่สั่งซื้อมาจาก จังหวัด สุราษฎร์ธานี ลักษณะของไม้ที่ส่งมาจะถูกตัดเป็นท่อนยาวประมาณ 1.2 - 1.3 เมตร พร้อมทั้ง อานน้ำยากันเชื้อรา มอด ความชื้น และอื่น ๆ มาแล้ว ดังแสดงในรูปที่ 1.7 กองวัตถุดิบไม้ยางพารา ซึ่งเป็นกองไม้ที่เบิกมาจากคลังเพื่อรอการแปรรูป ต้นทุนวัตถุดิบมีค่า 190 บาท / ft³ (35.315 ft³ มีค่าเท่ากับ 1 m³) ในส่วนของวัตถุดิบจะนับจำนวนไม้เป็น ลูกบาศก์ฟุต (ft³) แต่ใน กระบวนการผลิตทั้งหมดจนกระทั่งออกเป็นผลิตภัณฑ์ จะใช้หน่วยลูกบาศก์เมตร (m³)

รูปที่ 1.7 กองวัตถุดิบไม้ยางพารา

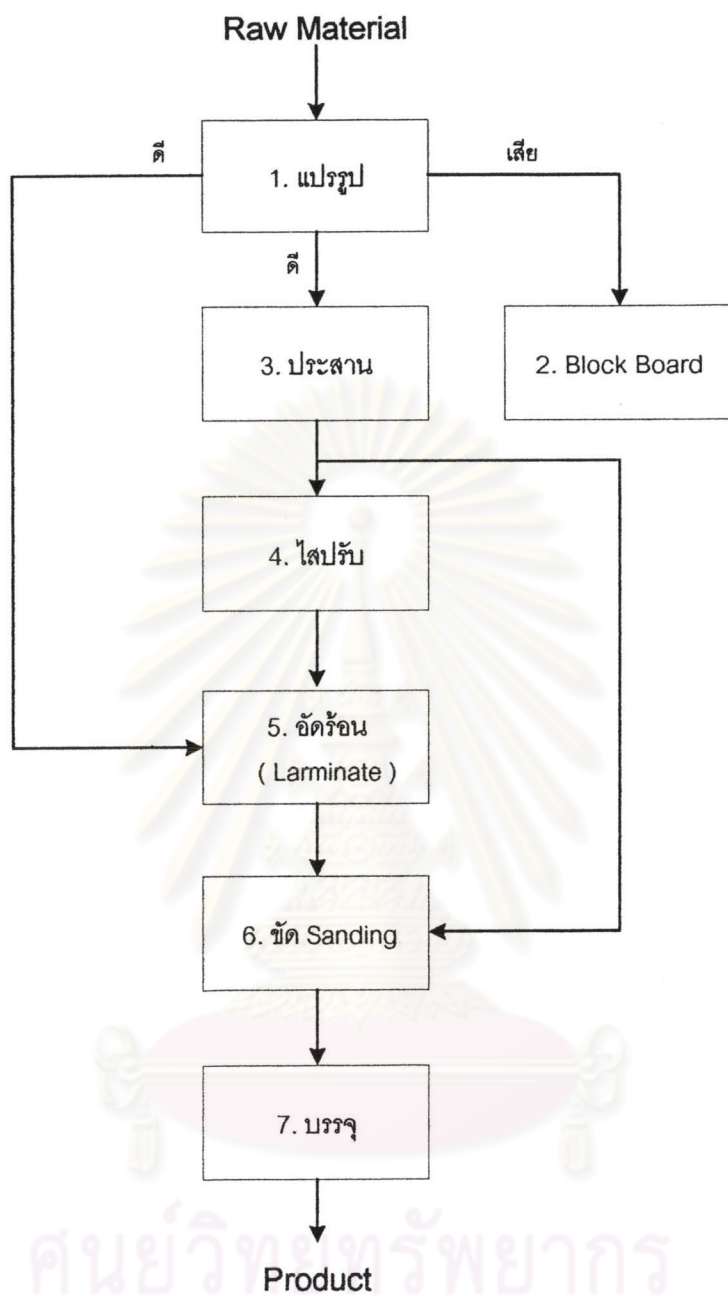
ขนาดของหน้าไม้วัตถุดิบไม้ยางพารามีหลายขนาดดังแสดง ในตารางที่ 1.7 ซึ่งได้แสดงขนาดของวัตถุดิบไม้ยางพาราเป็นค่า ความหนา x ความกว้าง x ความยาว ที่มีการใช้ เป็นจำนวนมาก และบ่อยครั้งในกระบวนการผลิต นอกจากขนาดไม้ในตารางนี้ยังมีไม้ขนาดอื่นด้วย แต่ไม่เป็นที่นิยม ซึ่งอาจมีการสั่งมาใช้บางเป็นครั้งคราวตามแต่ที่ลูกค้าต้องการ

ตารางที่ 1.7 รายการวัตถุดิบไม้ยางพารา

ไม้หน้า 1 " (นิ้ว x นิ้ว x เมตร)	ไม้หน้า 1¼ " (นิ้ว x นิ้ว x เมตร)	ไม้หน้า 1½ " (นิ้ว x นิ้ว x เมตร)	ไม้หน้า 1¾ " (นิ้ว x นิ้ว x เมตร)	ไม้หน้า 2 " (นิ้ว x นิ้ว x เมตร)
1" x 1" x 1.3				
1" x 2" x 1.3	1¼" x 2" x 1.3	1½" x 2" x 1.3	1¾" x 2" x 1.3	2" x 2" x 1.3
1" x 2¼" x 1.3	1¼" x 2¼" x 1.3	1½" x 2¼" x 1.3	1¾" x 2¼" x 1.3	2" x 2¼" x 1.3
1" x 2½" x 1.3	1¼" x 2½" x 1.3	1½" x 2½" x 1.3	1¾" x 2½" x 1.3	2" x 2½" x 1.3
1" x 3" x 1.3	1¼" x 3" x 1.3	1½" x 3" x 1.3	1¾" x 3" x 1.3	2" x 3" x 1.3
1" x 4" x 1.3	1¼" x 4" x 1.3	1½" x 4" x 1.3	1¾" x 4" x 1.3	2" x 4" x 1.3
1" x 5" x 1.3	1¼" x 5" x 1.3	1½" x 5" x 1.3	1¾" x 5" x 1.3	2" x 5" x 1.3

3. กระบวนการผลิต (Method)

กระบวนการผลิตไม้ประสานทั้ง 3 แบบ โดยรวมมีลักษณะดัง รูปที่ 1.8 ซึ่งแสดง กระบวนการผลิตไม้ประสานโดยสรุป จากรูปพบว่ากระบวนการผลิตเริ่มตั้งแต่ การนำ ท่อนไม้ยางพารา (Rough Sawn / Raw Materials) มาผ่านกระบวนการแปรรูปไม้ ถ้าไม้ที่ออกมา ไม่มีคุณภาพ หรือไม่สามารนำไปใช้ในการประสานไม้ได้ จะคัดแยกเพื่อนำไปทำเป็น ไล่ในไม้อัด (Block Board) ส่วนไม้ดีจะนำไปทำการประสานให้เป็นแท่งไม้ประสาน กระบวนการต่อไปคือ การไสปรับไม้ให้เรียบ เพื่อเตรียมหน้าไม้ รอกการอัดร้อน เมื่อผ่าน กระบวนการอัดร้อนแล้วจะนำไม้ที่ได้ไปทำขนาด และขัดผิวตามที่ลูกค้าต้องการ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 1.8 กระบวนการผลิตไม้ประสาน

4. เครื่องจักร (Machine)

เครื่องจักรที่ใช้ในกระบวนการผลิต ส่วนมากเป็นเครื่องจักรที่ใช้ในการแปรรูป ไม้ยางพารา อันได้แก่ เครื่องตัดไม้ เครื่องซอยไม้ เครื่องไสไม้ เป็นต้นสามารถสรุปเครื่องจักร ทั้งหมดตามกระบวนการ ซึ่งแสดงในรูปที่ 1.9 แผนผังโรงงานแบ่งพื้นที่ตามกระบวนการ ซึ่งแบ่งได้ เป็น 7 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

(1) แปรรูป (A1 , A2) – ประกอบไปด้วยเครื่องจักรเหล่านี้

☐ เครื่องตัดไม้ (Short Cut 1 หัว)	4	เครื่อง
☐ เครื่องตัดไม้ (Short Cut 2 หัว)	3	เครื่อง
☐ เครื่องตัดไม้ (Arm Saw)	3	เครื่อง
☐ เครื่องไสไม้ (ไส 2 หน้า)	3	เครื่อง
☐ เครื่องไสไม้ (ไส 4 หน้า)	3	เครื่อง
☐ เครื่องซอยไม้ (SCM)	2	เครื่อง
☐ เครื่องซอยไม้ (Kikukawa)	2	เครื่อง
☐ เครื่องซอยไม้ (ซอย Block Board)	1	เครื่อง

(2) Block Board (B) – ประกอบไปด้วยเครื่องจักรเหล่านี้

☐ เครื่องตัดไม้ (Arm Saw)	1	เครื่อง
☐ เครื่องซอยไม้ (ซอย Block Board)	4	เครื่อง

(3) ประสาน (C) – ประกอบไปด้วยเครื่องจักรเหล่านี้

☐ เครื่องทำซีฟิโนไม้	3	เครื่อง
☐ เครื่องต่อประสานไม้	3	เครื่อง

(4) ไสปรับ (D) – ประกอบไปด้วยเครื่องจักรเหล่านี้

☐ เครื่องไสไม้ (ไส 4 หน้า)	2	เครื่อง

(5) อัดร้อน (E1 , E2) – ประกอบไปด้วยเครื่องจักรเหล่านี้

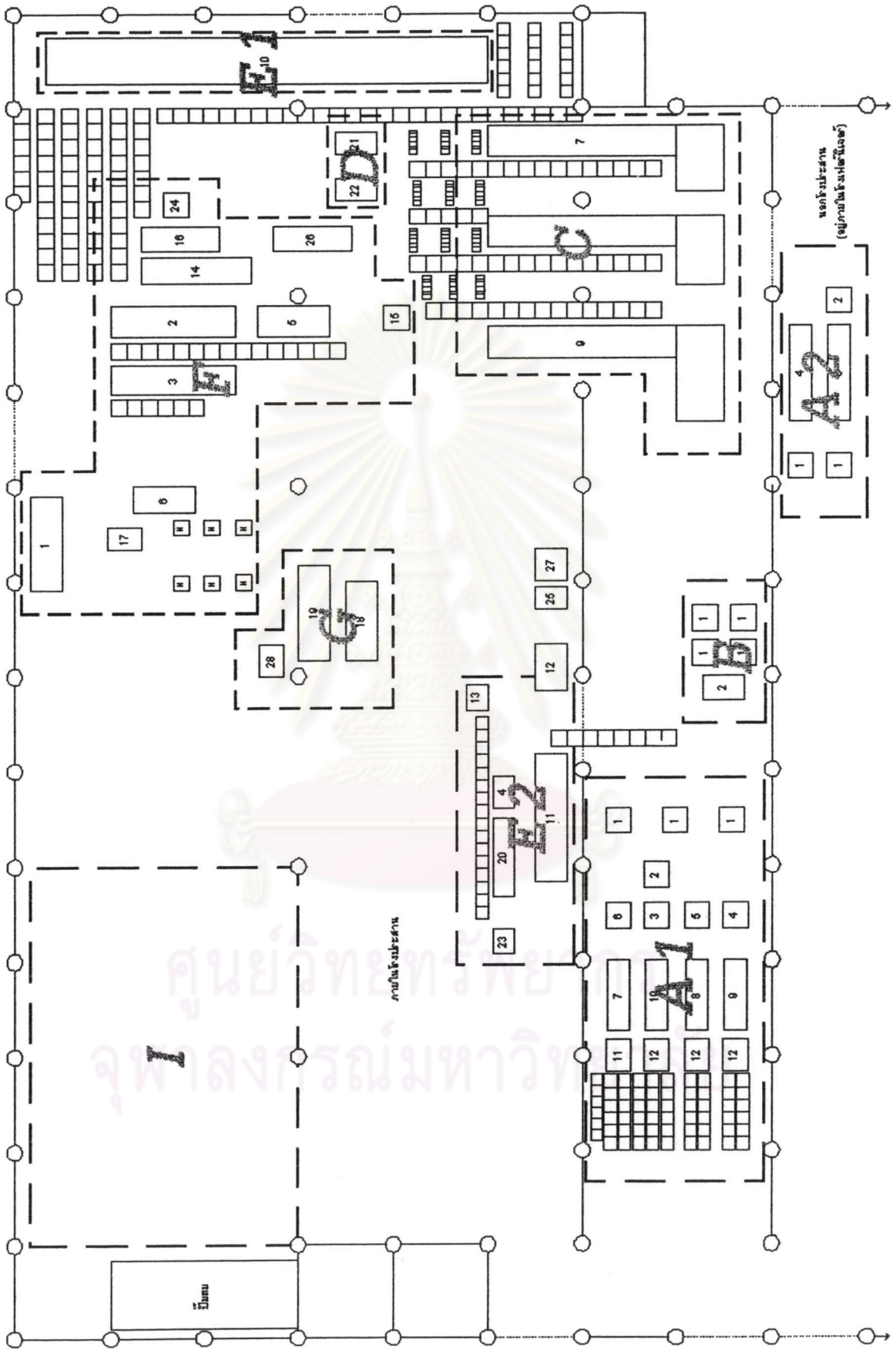
□ เครื่องอัดร้อน (Hot Press)	2	เครื่อง
□ เครื่องไสไม้ (ไสยาว 2 หน้า)	1	เครื่อง
□ เครื่องตัดไม้ (Arm Saw)	1	เครื่อง
□ เครื่องซอยไม้ (ซอย Block Board)	1	เครื่อง
□ เครื่องขัดหน้าไม้ (ขัดผ้าทราย)	1	เครื่อง

(6) ขัด Sanding (F) – ประกอบไปด้วยเครื่องจักรเหล่านี้

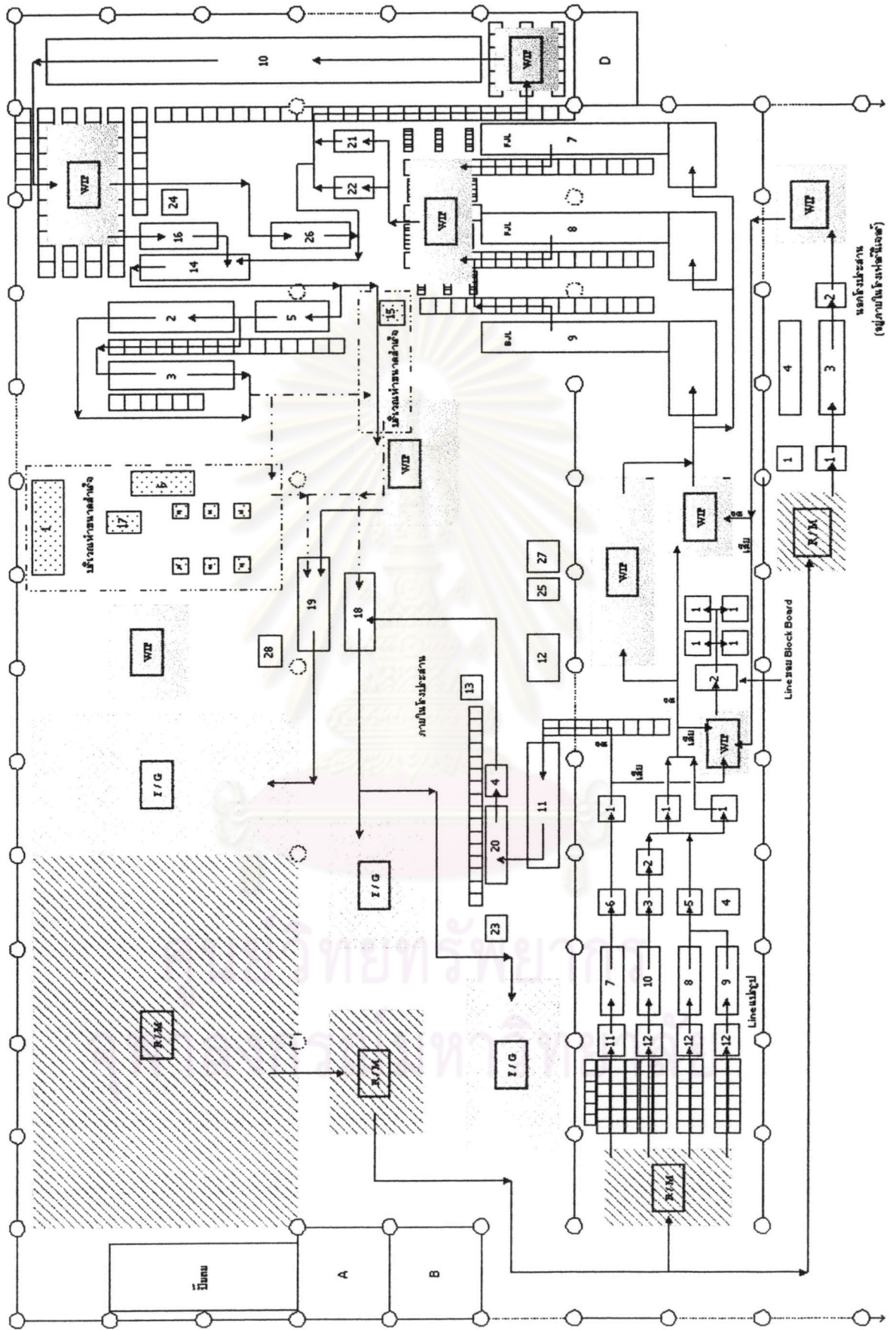
□ เครื่องตัดไม้ (Arm Saw 1 เมตร)	1	เครื่อง
□ เครื่องตัดไม้ (Arm Saw)	1	เครื่อง
□ เครื่องตัดไม้ (Double N)	1	เครื่อง
□ เครื่องตัดไม้ (Scrolling Line)	1	เครื่อง
□ เครื่องตัดไม้ (Slice Cutter)	1	เครื่อง
□ เครื่องตัดไม้ (เพลาตั้งหัวเดียว)	1	เครื่อง
□ เครื่องไสไม้ (ไสยาว 2 หน้า)	1	เครื่อง
□ เครื่องขัดหน้าไม้ (ขัดผ้าทราย)	2	เครื่อง
□ เครื่องขัดหน้าไม้ (Sponge หัวเดียว)	1	เครื่อง
□ เครื่องซอยไม้ (ซอย Block Board)	1	เครื่อง

(7) บรรจุ (G) – ประกอบไปด้วยเครื่องจักรเหล่านี้

□ เครื่องบรรจุ (Plastic Pack)	2	เครื่อง
□ เครื่องอัดกล่อง	1	เครื่อง

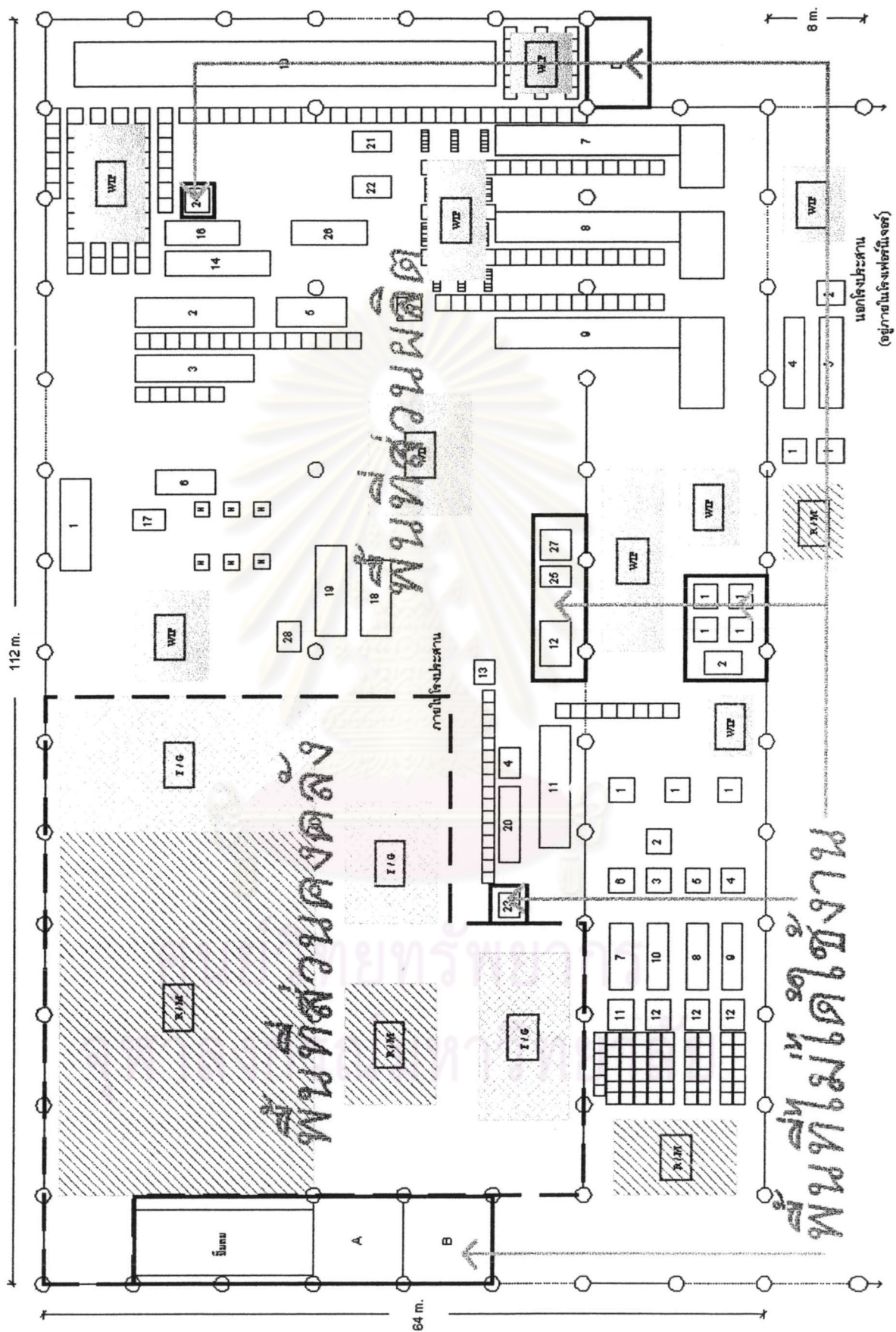

รูปที่ 1.9 แผนผังโรงงานแบ่งพื้นที่ตามกระบวนการ

รูปที่ 1.10 แผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิตไม้ประสาน

รูปที่ 1.11 แผนผังโรงงานแบ่งพื้นที่ตามลักษณะงาน

จากรูปที่ 1.9 แสดงแผนผังโรงงาน และในรูปที่ 1.10 แสดงการไหลของกระบวนการผลิตในส่วนการผลิตไม้ประสาน ซึ่งอาคารผลิต เป็นอาคารขนาด 7,104 ตารางเมตร มีความกว้างแต่ละช่วงเสา 8 เมตร มีความกว้างรวม 64 เมตร และความยาวรวม 112 เมตร นอกจากนี้ยังมีการใช้พื้นที่นอกโรงไม้ประสาน หรือกล่าวได้ว่าเป็นพื้นที่ของโรงเฟอร์นิเจอร์อีกประมาณ 832 ตารางเมตร รวมมีพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดประมาณ 7,936 ตารางเมตร พื้นที่ทั้งหมดแบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ ดังแสดงในรูปที่ 1.11 แสดงแผนผังโรงงานซึ่งแบ่งพื้นที่ตามลักษณะงาน ซึ่งคิดเป็นพื้นที่ และเปอร์เซ็นต์การใช้พื้นที่ได้ดังตารางที่ 1.8 ดังนี้คือ

ตารางที่ 1.8 พื้นที่ใช้สอยในการผลิตไม้ประสาน

รายการ	พื้นที่ (ตารางเมตร)	คิดเป็น %
พื้นที่ส่วนผลิต	5,504	69.35
พื้นที่ผลิต	3,200	40.32
พื้นที่สำหรับขนถ่ายวัสดุ	1,280	16.13
พื้นที่กองงานรอผลิต	1,024	12.90
พื้นที่ส่วนคลัง	1,920	24.19
คลังวัสดุดิบ	1,152	14.52
คลังผลิตภัณฑ์	768	9.68
พื้นที่ไม่ได้ใช้งาน	512	6.45
พื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต	320	4.03
พื้นที่ไม่ได้ใช้งาน(วางเครื่องจักรที่ไม่ใช้ในกระบวนการผลิต)	192	2.42
พื้นที่รวม	7,936	100.00

และจากรูปแผนผังโรงงานดังกล่าว สามารถอธิบายสัญลักษณ์ของเครื่องจักรได้ดัง ตารางที่ 1.9 ซึ่งจะแสดงรายละเอียดของเครื่องจักรในหน่วยงานหลัก และในรูปที่ 1.12 จะอธิบายถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในแผนผังโรงงานทั้งหมด และสัญลักษณ์ในตารางที่ 1.9 ดังนี้

ตารางที่ 1.9 รายละเอียดเครื่องจักรในหน่วยงานหลัก

ใน Line แปรรูป (A 1)					
เครื่องจักร	ลักษณะงาน	จำนวน (เครื่อง)	หมายเลขเครื่อง	สัญลักษณ์	กำลังการผลิตต่อเครื่อง (m^3 / กะ)
1. Arm Saw	เครื่องตัดไม้	3	-	1	
2. ขอย Kikukawa	เครื่องขอยไม้	2	342, 473	2, 3	5
3. ขอย Block Board	เครื่องขอยไม้	1	-	4	
4. SCM	เครื่องขอยไม้	2	92, 220	5, 6	6
5. ไส 2 หน้า	เครื่องไสไม้	3	49, 91, 221	7, 8, 9	6
6. ไส 4 หน้า	เครื่องไสไม้	1	90	10	6
7. Short Cut 2 หัว	เครื่องตัดไม้	1	-	11	
8. Short Cut 1 หัว	เครื่องตัดไม้	3	-	12	

ใน Line แปรรูป (A 2)					
เครื่องจักร	ลักษณะงาน	จำนวน (เครื่อง)	หมายเลขเครื่อง	สัญลักษณ์	กำลังการผลิตต่อเครื่อง (m^3 / กะ)
1. Short Cut 2 หัว	เครื่องตัดไม้	2	-	1	
2. Short Cut หัว	เครื่องตัดไม้	1	-	2	
3. ไส 4 หน้า	เครื่องไสไม้	2	Anderson	3	6
			AM - 180 - 6		
			Anderson Sye - 6	4	

ใน Line ขอย Block Board (B)					
เครื่องจักร	ลักษณะงาน	จำนวน (เครื่อง)	หมายเลขเครื่อง	สัญลักษณ์	กำลังการผลิตต่อเครื่อง (m^3 / กะ)
1. ขอย Block Board	เครื่องขอยไม้	4	-	1	
2. Arm Saw	เครื่องตัดไม้	1	-	2	

ใน Line ประสานไม้ (C)					
เครื่องจักร	ลักษณะงาน	จำนวน (เครื่อง)	หมายเลขเครื่อง	สัญลักษณ์	กำลังการผลิตต่อเครื่อง (m^3 / กะ)
1. Finger Joint + Shaper	เครื่องทำซีพันไม้ และเครื่องต่อ ประสานไม้	3	Heain	7	5
			Thai - a	8	5
			Kikukawa	9	3

ใน Line ไสป์รับ (D)					
เครื่องจักร	ลักษณะงาน	จำนวน (เครื่อง)	หมายเลขเครื่อง	สัญลักษณ์	กำลังการผลิตต่อเครื่อง (m ³ /กะ)
1. ไส 4 หน้า	เครื่องไสไม้	2	Guilliet - C , Moder	21 , 22	6

ใน Line อัดร้อน (E1)					
เครื่องจักร	ลักษณะงาน	จำนวน (เครื่อง)	หมายเลขเครื่อง	สัญลักษณ์	กำลังการผลิตต่อเครื่อง (m ³ /กะ)
1. Hot Press (ใหญ่)	เครื่องอัดร้อน	1	44	10	7

ใน Line อัดร้อน (E2)					
เครื่องจักร	ลักษณะงาน	จำนวน (เครื่อง)	หมายเลขเครื่อง	สัญลักษณ์	กำลังการผลิตต่อเครื่อง (m ³ /กะ)
1. Sanding Worldmax	เครื่องขัดหน้าไม้	1	ข้าง Robinson	4	6
2. Hot Press (เล็ก)	เครื่องซอยไม้	1	110	11	3
3. Arm Saw	เครื่องตัดไม้	1	ข้าง Thai - Pro	13	
4. ไส 2 หน้า	เครื่องไสไม้ (ไสกว 2 หน้า)	1	Robinson	20	6
5. ซอย Block Board	เครื่องซอยไม้	1	ข้าง Robinson	23	

ใน Line ขัดSanding (F)					
เครื่องจักร	ลักษณะงาน	จำนวน (เครื่อง)	หมายเลขเครื่อง	สัญลักษณ์	กำลังการผลิตต่อเครื่อง (m ³ /กะ)
1. Scrolling Line	เครื่องตัดไม้	1	285	1	
2. Sanding Master	เครื่องขัดหน้าไม้	1	101, 103	2 , 3	6
3. Robinson	เครื่องไสไม้ (ไสกว 2 หน้า)	1	ข้าง Sanding Master	5	3
4. Slice Cutter	เครื่องตัดไม้	1	332	6	
5. Arm Saw (1 เมตร)	เครื่องตัดไม้	1	286	14	
6. Arm Saw	เครื่องตัดไม้	1	-	15	
7. Double N	เครื่องตัดไม้	1	-	16	6
8. Sponge ตั้งหัวเดียว	เครื่องขัดหน้าไม้	1	143	17	
9. ซอย Block Board	เครื่องซอยไม้	1	ข้าง Double N	24	
10. เพลที่ตั้งหัวเดียว	เครื่องตัดไม้	1	377	26	6

ใน Line บรรจุ (G)					
เครื่องจักร	ลักษณะงาน	จำนวน (เครื่อง)	หมายเลขเครื่อง	สัญลักษณ์	กำลังการผลิตต่อเครื่อง (m ³ /กะ)
1. Plastic Pack (เล็ก)	เครื่องบรรจุ	1	-	18	5
2. Plastic Pack (ใหญ่)	เครื่องบรรจุ	1	-	19	6
3. เครื่องอัดกล่อง	เครื่องบรรจุ	1	305	28	

คำอธิบายสัญลักษณ์ในแผนผังโรงงาน และในตารางรายละเอียดเครื่องจักร	
R / M	กองวัตถุดิบไม้ยางพารา
F / G	กองผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป
WIP	กองงานรอผลิต
	หมายถึง เครื่องจักรที่ไม่กำหนดกำลังการผลิต
	หมายถึง เครื่องจักรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตไม้ประสาน

รูปที่ 1.12 คำอธิบายสัญลักษณ์ในแผนผังโรงงาน และ ในตารางรายละเอียดเครื่องจักร

1.1.4 โครงสร้างต้นทุน

โครงสร้างต้นทุนของโรงงานตัวอย่างแสดงในตารางที่ 1.10 ซึ่งสรุปได้ว่า ต้นทุนรวมของโรงงานนี้มาจาก 2 ส่วนหลักดังนี้

- ต้นทุนโรงงาน ประกอบไปด้วย
  - ต้นทุนขั้นต้น (ทางตรง) ประกอบไปด้วย
    - ค่าวัสดุทางตรง
    - ค่าแรงงานทางตรง
  - โสหุ่ยการผลิต (ทางอ้อม)) ประกอบไปด้วย
    - ค่าวัสดุทางอ้อม
    - ค่าแรงงานทางอ้อม
    - ค่าใช้จ่ายในการผลิต

□ ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- ค่าใช้จ่ายในการขาย
- ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ในส่วนของรายละเอียดของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมถึงตัวเลขของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงของโรงงานตัวอย่างในสวนโรงไม้ประสาธนนัน ได้แสดงไว้ในตารางที่ 1.10 ดังนี้

ตารางที่ 1.10 โครงสร้างต้นทุน

ต้นทุนรวม						
ต้นทุนโรงงาน					ค่าใช้จ่ายการค้า	
ต้นทุนขั้นต้น (ทางตรง)		ต้นทุนการผลิต (ทางอ้อม)				
ค่าวัสดุ	ค่าแรงงาน	ค่าแรงงาน	ค่าวัสดุ	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายในการขาย	ค่าใช้จ่ายในการบริหาร
DM	DL	FOH				
- ค่าไม้ยางพารา	- ค่าจ้างแรงงาน	- เงินเดือนพนักงานธุรการ - เงินเดือนหัวหน้างาน - อื่น ๆ	- ค่ากาบ - ค่าผ้าทรายกระดาดทราย - ค่าใบมีดใบคัตเตอร์ - ค่าวัสดุหล่อลื่น - ค่าวัสดุการบรรจุ - ค่าน้ำมันเครื่อง - ค่าอะไหล่ต่าง ๆ - อื่น ๆ	- ภาษี - ค่าน้ำ ค่าไฟ - ค่าซ่อมแซม - อื่น ๆ	- ค่าเดินทาง - ค่าเครื่องเขียน - ค่าอุปกรณ์สำนักงาน - อื่น ๆ	- เงินเดือนผู้บริหาร - ค่าโทรศัพท์ - อื่น ๆ

ม.ค.	2,320,016.00	477,605.01	184,706.63	203,214.47	177,060.09
	ต้นทุนรวม มีมูลค่า 3,362,602.20				
ก.พ.	2,211,085.00	479,188.28	417,321.72	160,466.70	273,126.00
	ต้นทุนรวม มีมูลค่า 3,541,187.71				
มี.ค.	3,126,665.00	583,983.34	485,763.39	223,545.01	308,787.08
	ต้นทุนรวม มีมูลค่า 4,728,743.82				

1.2 สภาพปัญหา

สภาพปัญหาที่เกิดในโรงงานตัวอย่างที่พบเห็นได้ชัดเจนที่สุดสามารถแบ่งเป็น

- ปัญหาผลผลิตตกต่ำ
- ปัญหาความสูญเสียที่เกิดสูง

1.2.1 ปัญหาผลผลิตตกต่ำ

ค่าผลผลิตที่ตกต่ำแสดงในตารางที่ 1.11 ซึ่งแสดงค่าผลผลิตรวมของผลิตภัณฑ์หลักทั้ง 3 ประเภท ในไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2543 เปรียบเทียบกับค่ากำลังการผลิตแบบต่าง ๆ ได้แก่

- ค่าเป้าหมายที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดขึ้น (Practical Capacity)
- ค่ากำลังการผลิตสูงสุด (Maximum Capacity)
- ค่ากำลังการผลิตตามกำลังการผลิตของเครื่องจักร (Design Capacity)

และในรูปที่ 1.13 ได้แสดงกราฟแท่งเปรียบเทียบค่าในตารางที่ 1.11 ให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่าผลผลิตของโรงงานตัวอย่างมีความตกต่ำจากค่ากำลังการผลิตสูงสุดซึ่งมีค่า $450 \text{ m}^3 / \text{เดือน}$ เป็นอย่างมาก ในตารางที่ 1.12 แสดงค่าร้อยละของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้เปรียบเทียบกับกำลังการผลิตสูงสุด ซึ่งพบว่ามีค่าเพียงร้อยละ 20 – 30 เท่านั้นเอง

ตารางที่ 1.11 ผลผลิตในไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2543

เดือน	ผลิตภัณฑ์			รวม (m^3)	ผลผลิต / ชั่วโมงแรงงาน (m^3)
	SL	FJL / BJL	FJ		
	(m^3)	(m^3)	(m^3)		
ม.ค.	25.24	22.54	19.81	67.50	0.17
ก.พ.	28.25	13.08	15.67	57.00	0.14
มี.ค.	32.66	25.59	2.75	61.00	0.15
Practical Capacity (m^3)				100	
Maximum Capacity (m^3)				450	
Design Capacity (m^3)				540	

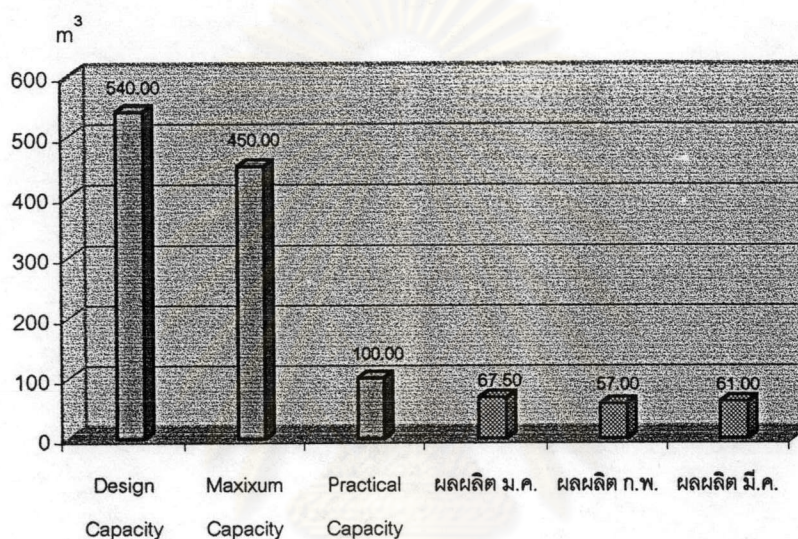
หมายเหตุ ปริมาณผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ในแต่ละเดือน คิดจากปริมาตรของไม้ประสานที่ผลิตได้จริง (ปริมาตรในหน่วยงาน Packing)

ตารางที่ 1.12 ร้อยละของผลผลิตจริงเทียบกับค่ากำลังการผลิต

เดือน	ผลผลิตจริง	Capacity			ร้อยละของผลผลิตจริงเทียบกับ		
		Practical	Maximum	Design	Practical Cap.	Maximum Cap.	Design Cap.
ม.ค.	67.50	100	450	540	67.50	15.00	12.50
ก.พ.	57.00				57.00	12.67	10.56
มี.ค.	61.00				61.00	13.56	11.30

หมายเหตุ ปริมาณผลผลิตรายวันในแต่ละเดือนแสดงในภาคผนวก ก.1

หน่วย : m^3

รูปที่ 1.13 ค่าผลผลิตจริงเปรียบเทียบกับค่ากำลังการผลิต

จากตารางที่ 1.11 ตารางที่ 1.12 และรูปที่ 1.13 แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงกำลังการผลิตที่ตกต่ำเป็นอย่างมาก ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาลังการผลิตที่ตกต่ำ ได้แก่

- ปัญหาเรื่อง เครื่องจักรที่ทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ
- ปัญหาในเรื่องความชำนาญของพนักงานปฏิบัติงาน

ในส่วนสาเหตุจากเครื่องจักรที่ทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากอายุการใช้งานที่ยาวนาน และการขาดการบำรุงรักษาอย่างถูกวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานที่เป็นปัญหาต่อการผลิต อันได้แก่ หน่วยงานต่อประสานไม้ ไสปรับ และอัดร้อน

และในส่วนสาเหตุจากเรื่องความชำนาญของพนักงานปฏิบัติงานก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหากำลังการผลิตที่ตกต่ำ กล่าวได้ว่าลักษณะการทำงานของหน่วยงานต่อประสานไม้ ต้องการบุคคลที่มีความชำนาญในการทำงานค่อนข้างมาก แต่ในปัจจุบันโรงงานตัวอย่างประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงของแรงงาน (Labor Turnover) ที่ค่อนข้างสูงดังแสดงในตารางที่ 1.13 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของแรงงานนี้ส่งผลให้การทำงานของพนักงานที่เข้าใหม่ซึ่งไม่มีความชำนาญในงานที่ทำ ไม่สามารถทำงานได้ถูกต้องตามข้อกำหนด รวมไปถึงการทำงานที่ผิดวิธีส่งผลให้เครื่องจักรเสียได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำออกมาเสีย ไม่ตรงตามข้อกำหนด หรืออาจไม่มีคุณภาพได้

ตารางที่ 1.13 การเปลี่ยนแปลงของแรงงาน(Labor Turnover) ในไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2543

เดือน	แปรรูป	ประสาน											รวม
		F/J + ไบปรีบ		HOT PRESS		ทำขนาด + SANDING		PACKING	DATA*				
		1A	1B	2A	1A	1B	2A	2B	3A	3B	4	5	
มกราคม	รับเข้า	23	22	2	10	6	5	3	4	3	2	2	82
	ออก	11	8	1	2	3	2	-	4	4	-	2	37
กุมภาพันธ์	รับเข้า	19	6	-	9	10	3	2	5	3	1	2	60
	ออก	18	11	2	10	4	2	3	1	3	-	-	54
มีนาคม	รับเข้า	23	33	6	14	8	7	4	1	3	2	-	101
	ออก	17	25	4	11	9	3	6	4	2	1	2	84

หมายเหตุ 1. A หมายถึงกะเช้า B หมายถึงกะบ่าย

2. DATA* หมายถึงหน่วยงานไต่เก็บไม้ อัดกาว ทำซ้อมูล ขับรถ Forklift และเช็ดไม้

1.2.2 ปัญหาความสูญเสียที่เกิดขึ้น

ปัญหาด้านความสูญเสียถือเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อร้ายแรง เนื่องมาจากว่าความสูญเสียคือค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปแล้วไม่เกิดผลผลิต ซึ่งโรงงานตัวอย่างมีปัญหาเรื่องผลผลิตที่ตกต่ำอยู่แล้ว ปัญหาด้านความสูญเสียจึงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความร้ายแรงเพิ่มมากขึ้น นั่นคือ นอกจากผลผลิตจะตกต่ำแล้ว ยังต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ไปโดยไม่เกิดประโยชน์ด้วย ในที่นี้ความสูญเสียทรัพยากรทางการผลิตสามารถแบ่งได้เป็น

- ความสูญเสียด้านแรงงาน
- ความสูญเสียวัตถุดิบไม่เพียงพอ
- ความสูญเสียด้านเครื่องจักร
- ความสูญเสียด้านของพื้นที่ใช้สอย

ก. ความสูญเสียด้านแรงงาน

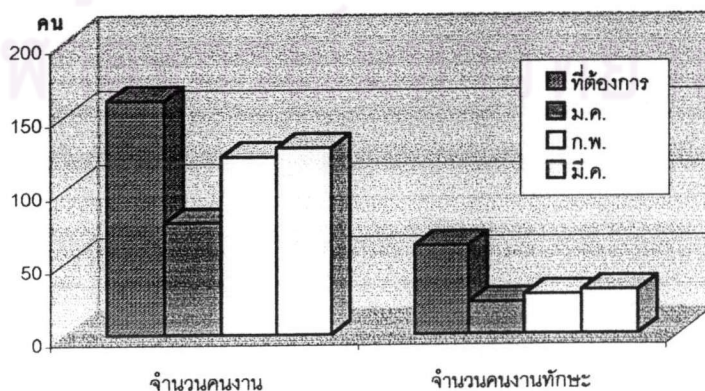
ในด้านของการสูญเสียด้านแรงงานของโรงงานตัวอย่าง ได้แก่ การนำคนงานที่ไม่มีทักษะการทำงาน มาทำงานที่ต้องการความชำนาญของงานค่อนข้างสูง อาจพูดได้ว่าเป็นการใช้คนไม่ถูกกับงาน ซึ่งความสูญเสียในด้านนี้ยังส่งผลกระทบต่อให้เกิดความสูญเสียในด้านอื่นตามมาได้ กล่าวคือ การที่คนงานไม่มีความชำนาญงาน อาจส่งผลให้งานที่ออกมาไม่มีคุณภาพ เกิดการใช้วัสดุดิบอย่างสิ้นเปลืองเนื่องมาจากความไม่รู้ เป็นต้น ในตารางที่ 1.14 แสดงค่าความต้องการแรงงานที่มีทักษะในแต่ละหน่วยงาน เปรียบเทียบกับจำนวนพนักงานที่มีอยู่ และในรูปที่ 1.14 แสดงการเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนด้วยกราฟแท่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการทำงานที่ต้องใช้ทักษะก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องมาจากการขาดแรงงานที่มีทักษะ

ตารางที่ 1.14 ความต้องการแรงงานที่มีทักษะในแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงาน	แปรรูป	ประสาน										รวม	
		F/J + ไส้ปรับ		HOT PRESS		ทำขนาด + SANDING		PACKING	DATA				
		1A	1B	2A	1A	1B	2A	2B	3A	3B	4		5
ก. จำนวนคนงานที่ต้องการ		35	35	10	15	15	10	10	8	8	10	4	160
ข. จำนวนคนงานทักษะที่ต้องการ		12	12	3	10	10	3	3	2	2	2	2	61
มกราคม	ก	11	16	8	6	6	5	9	4	7	3	2	77
	ข	4	4	2	2	3	1	1	2	1	1	1	22
กุมภาพันธ์	ก	23	30	9	14	9	8	12	4	6	5	2	122
	ข	8	6	2	2	2	1	1	2	1	1	1	27
มีนาคม	ก	24	25	7	13	15	9	11	8	6	6	4	128
	ข	11	6	2	2	2	1	1	2	1	1	1	30

หมายเหตุ 1. A หมายถึงกะเช้า B หมายถึงกะบ่าย

2. DATA* หมายถึงหน่วยงานใส่เก็บไม้ อัดถั่ว ทำข้อมูล ขับรถ Forklift และเช็คน้ำมัน

รูปที่ 1.14 จำนวนคนงานทักษะที่ต้องการเปรียบเทียบกับที่มีอยู่

ข. ความสูญเสียด้านวัตถุดิบไม้ยางพารา

ความสูญเสียด้านวัตถุดิบไม้ยางพาราได้แก่การจัดเก็บไม้ยางพาราไว้ในคลังเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม้ที่อยู่ในคลังบางส่วนเป็นไม้ที่สั่งซื้อมาเป็นเวลานาน 2-3 ปี แต่ยังไม่มีการนำไปใช้ ซึ่งบางส่วนของไม้เหล่านี้ก็ไม่สามารถนำมาใช้ได้เนื่องจาก ไม้ขึ้นรา หรือไม่ตรงกับความต้องการของลูกค้า เป็นต้น

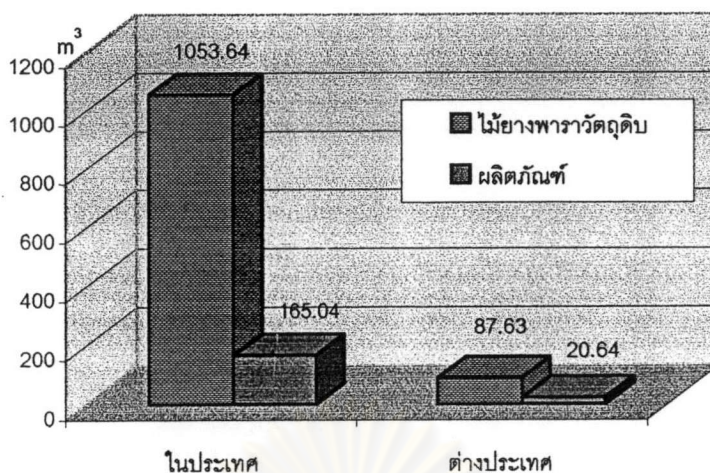
นอกจากนี้ยังมีความสูญเสียวัตถุดิบไม้ยางพาราจากกระบวนการผลิต กล่าวคือ ในกระบวนการผลิตไม้ประดานั้นสามารถเลือกใช้ไม้ยางพาราได้หลายขนาดเนื่องมาจากขั้นตอนที่จะต้องนำไปแปรรูปให้เป็นท่อนเล็ก ๆ ดังนั้นการไม่คำนึงถึงความสูญเสียเนื้อไม้ยางพาราในขั้นตอนต่าง ๆ นั้น มีอยู่มากในบางครั้งไม้ยางพาราที่ใช้อาจต้องสูญเสียไปมากกว่าครึ่งหนึ่งในตารางที่ 1.15 แสดงสถิติการสูญเสียไม้ยางพาราในขั้นตอนของกระบวนการผลิตจนเสร็จสิ้นเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และในรูปที่ 1.15 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณวัตถุดิบที่ใช้กับปริมาณผลิตภัณฑ์ที่ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีค่าแตกต่างกันมาก นั้นหมายถึงจะต้องใช้วัตถุดิบเป็นจำนวนมากในการผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ประดาน และมีความสูญเสียเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากนั่นเอง

สาเหตุของความสูญเสียวัตถุดิบไม้ยางพาราสามารถกล่าวได้ว่ามาจากกระบวนการผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ และการขาดการควบคุมคุณภาพไม้วัตถุดิบ ในส่วนของสาเหตุจากกระบวนการผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพนั้น ก็คือ การใช้ไม้โดยไม่คำนึงถึงความสูญเสียที่เกิดขึ้น การขาดกระบวนการควบคุมการผลิต เป็นต้น และในส่วนของสาเหตุจากการขาดการควบคุมคุณภาพไม้วัตถุดิบ ได้แก่ การขาดกระบวนการ ตรวจสอบคุณภาพไม้ก่อนการผลิต หากพนักงานนำไม้ที่ไม่มีคุณภาพมาใช้ ก็จะมีส่งผลให้เกิดความสูญเสียเปล่าในการผลิต

ตารางที่ 1.15 สถิติการสูญเสียวัตถุดิบไม้ยางพาราในไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2543

รายการ	ในประเทศ	ต่างประเทศ
วัตถุดิบไม้ยางพารา (m ³)	1053.64	87.63
ผลิตภัณฑ์ (m ³)	165.04	20.64
ความสูญเสีย (m ³)	888.60	66.99
% ความสูญเสีย	84.34	76.45
Conversion factor	6.38	4.28

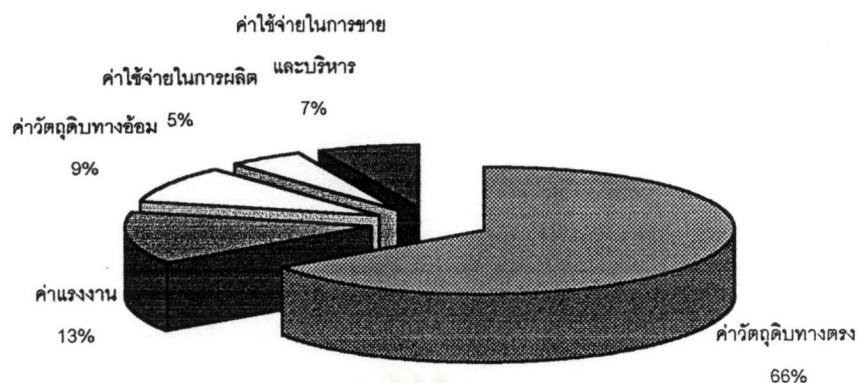
รูปที่ 1.15 การใช้วัตุดิบไม้ยางพาราในการผลิตผลิตภัณฑ์

ไม้ที่ไม่มีคุณภาพส่งผลให้เกิด ความสูญเสียเป็นอย่างมากในขั้นตอนของกระบวนการผลิต ได้แก่ การเสียเวลาในการทำงานทั้งของเครื่องจักร แรงงาน และเงินลงทุน โดยการที่ต้นทุนส่วนใหญ่ของการผลิตไม้ประสานมาจากค่าวัตุดิบไม้ยางพารา ในตารางที่ 1.16 และรูปที่ 1.16 แสดงสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในส่วนงานไม้ประสาน ซึ่งหาได้จากโครงสร้างต้นทุนของโรงงานตัวอย่าง และในที่สุดจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยจึงสูงขึ้นตามลำดับ

ตารางที่ 1.16 ค่าใช้จ่ายส่วนต่าง ๆ ของส่วนงานไม้ประสาน

รายการ		มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เฉลี่ย	%
ต้นทุนขั้นต้น	ค่าวัตุดิบทางตรง (DM)	2,320,016.00	2,211,085.00	3,126,665.00	2,552,588.67	65.83
	ค่าแรงงานทางตรง (DL)	477,605.01	479,188.28	583,983.34	513,592.21	13.25
ค่าเสียหายการผลิต (FOH)	ค่าแรงงานทางอ้อม (IDL)	184,706.63	417,321.72	485,763.39	362,597.25	9.35
	ค่าวัตุดิบทางอ้อม (IDM)	203,214.47	160,466.70	223,545.01	195,742.06	5.05
	ค่าใช้จ่ายในการผลิต	177,060.09	273,126.00	308,787.08	252,991.06	6.52
ค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร		3,362,602.20	3,541,187.70	4,728,743.82	3,877,511.24	100.00
รวม						

รูปที่ 1.16 สัดส่วนค่าใช้จ่ายในโรงงานไม้ประสาน

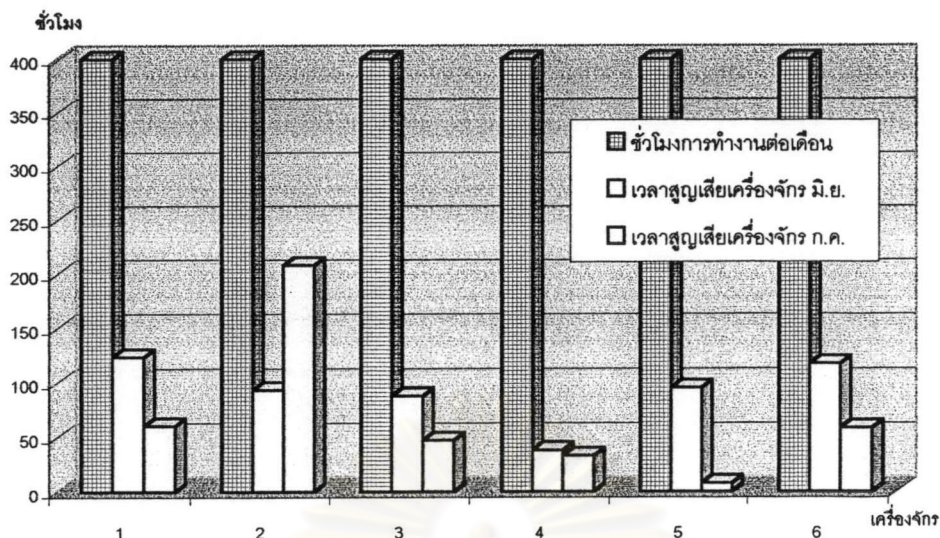
ค. ความสูญเสียด้านเครื่องจักร

ความสูญเสียทางด้านเครื่องจักรของโรงงานตัวอย่าง จะเป็นในลักษณะของเครื่องจักรชำรุดโดยขาดระบบการซ่อมบำรุงที่ดี เครื่องจักรถูกใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากพนักงานที่ขาดความชำนาญในการปฏิบัติงาน การใช้เครื่องจักรไม่เต็มประสิทธิภาพ ในตารางที่ 1.17 และรูปที่ 1.17 แสดงเวลาสูญเสียของเครื่องจักรในหน่วยงาน ต่อประสานไม้ ไลปรับ และอัดร้อน เนื่องมาจากการเสียของเครื่องจักร การหยุดซ่อมแซมเครื่องจักร

ตารางที่ 1.17 สรุปเวลาสูญเสียของเครื่องจักร แผนกประสาน (F/J → Hot Press)

เครื่องจักร	ชั่วโมงการทำงานต่อเดือน	เวลาสูญเสียเครื่องจักร			
		ม.ย.		ก.ค.	
		ชม. / เดือน	% เวลาสูญเสีย	ชม. / เดือน	% เวลาสูญเสีย
1. Kikukawa	400	123.37	30.84	60.10	15.03
2. Taihei	400	92.95	23.24	208.00	52.00
3. Heain	400	87.67	21.92	47.08	11.77
4. ไลปรับ 1	400	38.00	9.50	33.00	8.25
5. ไลปรับ 2	400	94.92	23.73	8.00	2.00
6. Hot Press ใหญ่	400	117.00	29.25	58.33	14.58
รวม	2400	553.91	23.08	414.51	17.27

หมายเหตุ เวลาสูญเสียเครื่องจักรรายวันเริ่มมีการบันทึกตั้งแต่วันที่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2543 และได้แสดงไว้ในภาคผนวก ก.2

รูปที่ 1.17 เวลาสูญเสียของเครื่องจักรในหน่วยงานต่อประสานไม้ ไซปรับ และอัดร่อน

จากตาราง และรูปดังกล่าว จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเครื่องจักรแต่ละเครื่อง โดยเฉพาะในหน่วยงานต่อประสานไม้มีเปอร์เซ็นต์ของเวลาสูญเสียที่สูงมาก ดังนั้นเมื่อเครื่องจักรไม่สามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ ก็ย่อมจะ ทำให้เกิดการหยุดการผลิตเพื่อซ่อมแซม หรือ ปรับตั้งเครื่องจักรให้ได้ตามข้อกำหนดว่าในบางกรณีการหยุดซ่อม เครื่องจักรหนึ่งเครื่อง อาจใช้เวลาถึง 2-3 วัน หรือในบางครั้งอาจใช้เวลาเป็นอาทิตย์ เนื่องมาจากการเสียเวลาดำเนินการหาสาเหตุของการเสีย หรืออาจต้องรออะไหล่ที่สั่งซื้อจากภายนอก เป็นต้น

ง. ความสูญเสียด้านของพื้นที่ใช้สอย

ความสูญเสียด้านพื้นที่ใช้สอยได้แก่ การเสียพื้นที่เป็นจำนวนมากให้กับ การจัดเก็บวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และงานรอผลิต ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดนี้คิดเป็นร้อยละ 44 ของพื้นที่ทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 1.18 ซึ่งสิ่งของเหล่านี้บางส่วนไม่สามารถนำมาใช้งานได้แล้ว กล่าวคือ วัตถุดิบที่ค้างคองคลังมาเป็นเวลานานจนเกิดรา มอด ไม่สามารถนำมาใช้งานได้ ผลิตภัณฑ์ที่รอการจัดส่งจนเกิดการเสียหายไม่สามารถจัดส่งให้ลูกค้าได้ ต้องนำไปทำการแก้ไข กองไม้ที่ผ่านการแปรรูปแล้วแต่คุณภาพไม่ดีพอจึงไม่สามารถนำไปผลิตเป็นไม้ประสานได้ เป็นต้น

ตารางที่ 1.18 พื้นที่สูญเสียในการผลิตไม้ประสาน

รายการ	พื้นที่ (ตารางเมตร)	คิดเป็น %
พื้นที่ส่วนผลิต	5,504	69.35
พื้นที่ผลิต	3,200	40.32
พื้นที่สำหรับขนถ่ายวัสดุ	1,280	16.13
พื้นที่กองงานรอผลิต	1,024	12.90
พื้นที่ส่วนคงคลัง	1,920	24.19
คงคลังวัตถุดิบ	1,152	14.52
คงคลังผลิตภัณฑ์	768	9.68
พื้นที่ไม่ได้ใช้งาน	512	6.45
พื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต	320	4.03
พื้นที่ไม่ได้ใช้งาน(วางเครื่องจักรที่ไม่ใช้ในกระบวนการผลิต)	192	2.42
พื้นที่สูญเสียรวม	3,456	43.55

หมายเหตุ พื้นที่สูญเสียรวมคิดจากพื้นที่ในช่องแรเงาสีเทา

1.3 ผลกระทบ

จากปัญหาหลักของโรงงานตัวอย่างทั้ง 2 ข้อดังกล่าวส่งผลกระทบในหลายด้านได้แก่

- การขาดทุนอย่างต่อเนื่อง
- การผลิตสินค้าไม่ทันตามกำหนด
- คุณภาพของการบริการ

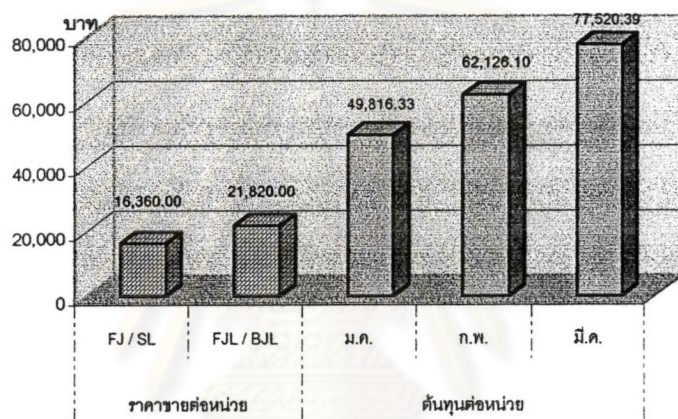
1.3.1 การขาดทุนอย่างต่อเนื่อง

เนื่องมาจากผลผลิตที่ตกต่ำ และความสูญเสียในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสูญเสียวัตถุดิบไปอย่างพารา ส่งผลโดยตรงให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลิตภัณฑ์มีค่าสูงมาก ในตารางที่ 1.19 แสดงค่าเฉลี่ยต้นทุนต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์เปรียบเทียบกับราคาขายต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์หลักของโรงงานตัวอย่าง และในรูปที่ 1.18 ได้แสดงการเปรียบเทียบให้เห็นอย่างชัดเจนว่าถึงผลกระทบดังกล่าว และหากพิจารณาจากค่าเฉลี่ยนี้แล้ว จะเห็นได้ว่าต้นทุนต่อหน่วยโดยเฉลี่ยมีค่าสูงกว่าราคาขายต่อหน่วย ซึ่งผลที่เกิดตามมาคือ การขาดทุนอย่างต่อเนื่องนั่นเอง

ตารางที่ 1.19 ต้นทุนต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์

เดือน	ต้นทุนรวม (บาท)	ผลผลิตจริง (m ³)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท / m ³)
ม.ค.	3,062,602.20	67.50	49,816.33
ก.พ.	3,541,187.71	57.00	62,126.10
มี.ค.	4,728,743.82	61.00	77,520.39
ค่าเฉลี่ย			63,154.27
ราคาขายต่อหน่วย (บาท)		FJ / SL	16,360.00
		FJL / BJL	21,820.00

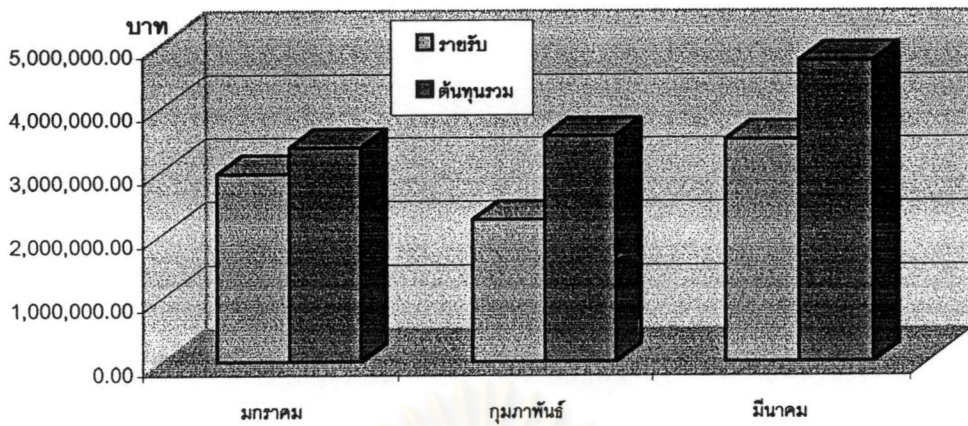

รูปที่ 1.18 ต้นทุนต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์เปรียบเทียบกับราคาขายต่อหน่วย

ในตารางที่ 1.20 ได้แสดงตัวเลขการขาดทุนในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2543 ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในเดือนกุมภาพันธ์มีเปอร์เซ็นต์การขาดทุนเทียบกับรายรับมากกว่าร้อยละ 50 และในรูปที่ 1.19 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนรวม และรายรับในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 1.20 ตัวเลขการขาดทุนในไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2543

รายการ	มกราคม (บาท)	กุมภาพันธ์ (บาท)	มีนาคม (บาท)
รายรับ	2,945,844.58	2,224,063.41	3,486,646.80
ต้นทุนรวม	3,362,602.20	3,541,187.71	4,728,743.82
ขาดทุน	- 416,757.62	- 1,317,124.30	- 1,242,097.02
% การขาดทุนเทียบกับรายรับ	14.15	59.22	35.62

รูปที่ 1.19 รายรับ และต้นทุนรวมในไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2543

1.3.2 การผลิตสินค้าไม่ทันตามกำหนด

จากปัญหาผลผลิตที่ตกต่ำ และปัญหาเรื่องการขัดข้องของเครื่องจักร ส่งผลให้การผลิตล่าช้า ไม่สามารถผลิตสินค้าได้เร็วตามกำหนดส่งงานของลูกค้า ในตารางที่ 1.21 แสดงถึงจำนวนครั้งของการส่งของให้ลูกค้าช้ากว่าที่กำหนด ซึ่งจะเห็นได้ว่าในแต่ละเดือนมีการจัดส่งล่าช้าเป็นจำนวนมากถึงประมาณร้อยละ 50 ของการจัดส่งทั้งหมดทีเดียว

ตารางที่ 1.21 การส่งของล่าช้ากว่ากำหนด

เดือน	จำนวนครั้งของการจัดส่งสินค้า	จำนวนครั้งที่ส่งของช้ากว่ากำหนด	% ของการส่งของช้า
มกราคม	25	10	40.00
กุมภาพันธ์	20	15	60.00
มีนาคม	27	23	55.56

1.3.3 คุณภาพของการบริการ

จากผลกระทบในด้านการจัดส่งไม่ทันตามกำหนดส่งสินค้าของลูกค้า ส่งผลให้เกิดการขาดความน่าเชื่อถือของโรงงาน หรือคุณภาพในการให้บริการที่ลดลง ซึ่งหากจะกล่าวถึงด้านชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือแล้ว นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร ไม่ว่าจะทำธุรกิจประเภทใดก็ตาม โดยที่หากเกิดความไม่มั่นคงในเรื่องชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็จะทำให้ลูกค้าเกิดความไม่มั่นใจที่จะทำธุรกิจด้วยต่อไป

ดังนั้นจากปัญหาดังที่กล่าวมาแล้ว ในการทำวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์ที่จะแก้ไข ปัญหาผลผลิตตกต่ำ และลดความสูญเสียที่เกิดให้ได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาวะ และสภาพของโรงงานตัวอย่าง รวมถึงค้นหาแนวทาง หรือกระบวนการที่เหมาะสม เพื่อเป็น แนวทางในการดำเนินการผลิตที่มีผลผลิตสูงขึ้นในอนาคตด้วย ซึ่งการวิเคราะห์อย่างละเอียดถึง สาเหตุของปัญหาผลผลิตตกต่ำ และความสูญเสียที่เกิดสูงนั้น จะนำเสนอในบทต่อ ๆ ไป จากนั้น จะนำเสนอวิธีการ หรือแนวทางเสนอแนะ เพื่อใช้ในการเพิ่มผลผลิตต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการวิจัยได้แก่

1. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตของโรงงานไม้ประสาน
2. วิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อเพิ่มผลผลิตให้กับโรงงานไม้ประสาน
3. ค้นหาแนวทางในการเพิ่มผลผลิตให้กับโรงงานไม้ประสาน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และในการศึกษาตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม จึงมีขอบเขตในการดำเนินงานดังนี้

1. ทำการศึกษาเฉพาะส่วนงานไม้ประสานที่โรงงานแพน อำเภอพนัสนิคมเท่านั้น
2. เสนอแนวทางในการเพิ่มผลผลิตให้กับส่วนโรงไม้ประสาน โดยให้ความสำคัญในส่วน ทำการแก้ไขในปัญหาผลผลิตตกต่ำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.5 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย สามารถกำหนดเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. ศึกษางานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาสภาพทั่วไปของโรงงานไม้ประสาน
3. ศึกษาสภาพการผลิตของโรงงานไม้ประสาน
4. วิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงงานไม้ประสาน
5. ทำการเก็บข้อมูลทางการผลิต รวมถึงปัญหาด้านการผลิต
6. ปรับปรุงสายการผลิต รวมทั้งเสนอวิธีในการเพิ่มผลผลิต
7. ทำการเก็บข้อมูลผลผลิตหลังการปรับปรุง
8. วิเคราะห์ผลที่ได้ โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลก่อนการปรับปรุง
9. สรุปผลการวิจัย และเสนอแนะ
10. จัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนี้ได้แก่

1. การสร้างระบบควบคุมการผลิตให้กับโรงงานตัวอย่าง
2. ผลผลิตที่ได้ของโรงงานตัวอย่างจะสูงขึ้น
3. ลดความสูญเสียที่เกิดขึ้น
4. ต้นทุนการผลิตลดลง นั่นคือผลกำไรที่สูงขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย